

LIAUDIES BALSAS

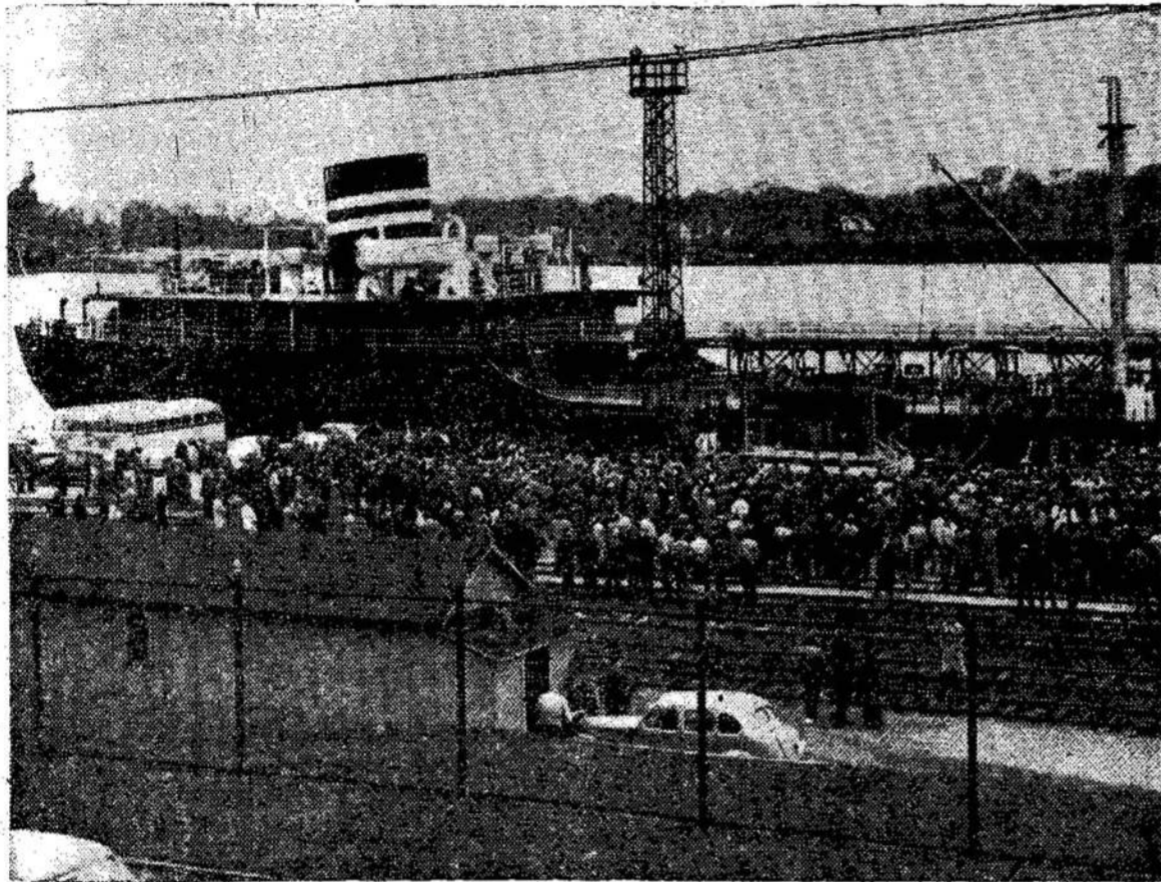
KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

The PEOPLES VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C. Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.
Authorized as Second Class mail, Post Office Department, Ottawa.

Nr. 1,021

PENKTADIENIS, (GEGUZIO (MAY) 4, 1951, TORONTO, ONTARIO

META I XX

Sarniečiai pasitinka Imperial Leduc su aliejumi, kuris atplaukė vamzdžiu iš Albertos iki Superior ežero. Laivas tas į gazoliną. Manoma, kad dabar daug Albertos aliejaus pasieks centrinę Kanadą.

Bevanas Kaltina Ameriką už Kainų Kilimą; Nemano Kenkti Vyriausybei

EBBW VALE. — Aneurin Bevan, kurs aną dieną išėjo iš Britanijos ministerių kabineto, o jį pasekdami ir kiti du, turi didelį pritarimą savo konstitucijos žmonių tarpe. Vietinė Darbo Partijos organizacija nuoširdžiausiai remia jį, kas liečia jo kovą prieš valdžios militarinę

Kinija Nusavino Britų Kompaniją

HONG KONG. — Peipinko radio pranešė, kad Kinijos premjeras Chou En-Lai išleido parėdymą, kad būtų nusavinta British Asiatic Petroleum Co. Tai britų užvedimas Kinijoje.

Valdžia perims viską, patalpas, laivus ir įrankius. Nusavinimas teisinamas tuo, kad to reikalaujas saugumas. Kiek laiko atgal panašiai britai nusavino kiniečių laivą 15.000 tonų, kurs buvo Hong Konge, taipgi saugumo sumetimais. Manoma, kad dabar kiniečiai tą padarė atsi-lygindami britams.

Britai ketina įvesti griežtą kontrolę spaudai. Tas taipgi taikoma daugiausia kiniečių laikraščiams šioj britų kolonijoje.

programą. Kada jis pasirodė, jis buvo priimtas labai entuziastiškai.

Jis pažymėjo, kad jis nėra nei prieš Ameriką, nei prieš amerikiečius, bet jis norįs pasakyti amerikiečiams, kad Didžioji Britanija turi turėti teisę eiti savo keliu.

Jis pakartojó kaltinimą, kad amerikiečiai kraunasi žalią medžiagą ir dėl to labai kyla kainos. Amerikiečiai esą atsakomingi už nuolat augančią infliaciją.

“Britanijos darbininkas nedovanotų Amerikai, jeigu Amerika išstumtų jį į bedarbių eiles, neduodama reikalingų žalių medžiagų,” pareiškė jis. Jis parlamente nurodė, kad dėl aukštų kainų Britanija subankrutuos, jeigu ji bus priversta ginkluotis tokiu mastu, koku Attlee yra pasimojęs.

Jis sakė, kad jis neturi tikslo suskaldyti Darbo Partiją. Jo rezignacija reiškia tik tai, kad yra skirtumas nuomonių. Jis nenorįs, kad Attlee valdžia griūtų. Jis nori tik tiek, kad valdžia matytų, jog jos planas yra neįvykdomas, kad jis subankrutuos šalį.

NEW YORK. — Dorothy Thompson, plačiai žinoma žurnalistė, pripažįsta, kad

Bevano ir kitų rezignacija yra kur kas didesnis dalykas, negu kad yra manoma.

Ji sako, kad amerikiečių programa, siekianti išlaikyti taiką pagalba jėgos, grumoją socialei tvarkai net tokiose šalyse, kur komunistų jėgos visai nežymios.

Ji mano, kad vargiai Europos šalys atsilaikys nuo tos naštos, kurią užkrauna apsiginklavimas.

Karo Kriminalistas Gyvenas Kanadoje

TORONTO. — Pietų Slavų Komitetas informuoja, kad Kanadoje randasi bjaurus karo kriminalistas, Jugoslavijos valdžios nuteistas mirtin už kariškus nusizengimus laike karo. Juomi esąs Radislav (Radan) Grujicic.

Karo metu jis buvęs Banjica kempės viršininko padėjėju. Toj kempėj buvo nužudyta tūkstantčiai nekaltų žmonių.

Kanadon jis atvykęs svetim vardu. Dabar Kanadoje kartais jis vadinasi Marko Yankovich, o kartais Ljubisa Petrovich.

Pagal Kanados įstatymus, kriminalistai negali įvažiuo-

Buvęs Premjeras Teigia, Kad JV Dominuoja Kanadą

LONDON. — Hon. Gordon Conant, buvęs nekurį laiką Ontarijos premjeru, kalbėdamas čia balandžio 25 dieną pareiškė, kad atėjo laikas, kada Kanada privalo nustoti buvus “Jungtinių Valstijų politikos užmačių ir kaprizų tarnaitė.”

“Jungtinės Valstijos dabar

Protestuoja Prieš Užgyrimą Puolimo Ant Mandžurijos

TORONTO. — Tim Buck, nacionalis Darbo Progresyves Partijos lyderis, pasiuntė protestą užsienio reikalų ministeriui, smerkdamas jo kalbą parlamente, kurioje jis užgyrė amerikiečių intenciją bombarduoti Mandžuriją.

Jis sako, kad kanadiečiai priešingi karui Korėjoj, juo labiau jo plėtimui už Korėjos sienų. Vietoj bombardavimo Mandžurijos, sako jis, Kanada turi ištraukti savo kareivius iš Korėjos.

LONDON. — Anglijos vyriausybė taipgi nusileidusi Amerikai ir jau sutinkanti, kad būtų bombarduojama Mandžurija, jeigu kiniečių oro jėgos rodytų Korėjoj ai-desniame skaičiuje.

Irano Premjeru Bus Nacionalistas

TEHERAN. — Irano karalius Pahlevi paskyrė Irano premjeru F. Mohamedą Mo-sadegą, nacionalistų lygos lyderį. Jis ir jo šalininkai kraštai agitavo už aliejaus nacionalizaciją.

Parlamentas didele didžiūma balsų užgyrė specialės komisijos rekomendaciją? tuoju nacionalizuoti aliejų Paskyrimas šalies premjeri asmens, kuris visą laiką stovėjo už nacionalizaciją, rodo, kad aliejaus nacionalizacija bus pravesta greitoj ateityj nežiūrint to, kad britai protestuoja.

ti į Kanadą. Kaip jis pakliuvo?

gauna apie 93 nuošimčius mūsų laikraštinių popierio, ko pasekoj mūsų pačių laikraščiai turi didelį vargą patenkinti savo reikalavimus.

“Visai trumpoj ateityj, Jungtinės Valstijos, be abejonės, norės daugiau geležies rūdos, negu jų pačių šaltiniai gali duoti. Aukštos rūšies rūda iš mūsų Labradoro šaltinių tuoju turės patenkinti jų reikalavimus.

“Dauguma nikelio, naudojamo Jungtinėse Valstijose, paeina iš Kanados — o nikelis yra strateginis metalas dabartiniu metu.

“Jungtinės Valstijos jau turi ekstra-teritorines teises Kanadoje, kas liečia Alaskos vieškelį, oro jėgų bazes, radaro rengimus ir kitus reikalus, ir veikiausiai sieks daugiau koncesijų vystime savo apsigynimo.

“Kanada laiko savo rankose kortas pasipriešinimui”.

Jau anksčiau buvo rašyta, kad amerikiečiai rengia didelę įmonę pas save, kur bus gabenama Labradoro geležies rūda. Kanadiečiai panašiai turės pirkti geležį, kaip dabar perka komikus ir kitus spausdinius, atspausdinti su ant Kanados popierio ir mokėti didelius pinigus.

Tas ir kelia žmonėse nepasitenkinimą. Gordon Conant atsiliepiamas rodyte rōdo, kad ne vien darbo žmonės jaučia dominaciją.

Amerikiečiai Prašo Daugiau Paramos

NEW YORK. — Warren R. Austin, Jungtinių Valstijų atstovas Jungtinių Tautų organizacijoje, atsikreipė į visas Jungtinių Tautų nares, kad prisidėtų su kariuomene laimėjimui karo Korėjoj.

Jis sako, kad kelias linki “saugumo” yra sunkus, reikia visiems eiti kartu.

Iki šiol tik mažas dalis Jungtinių Tautų narių prisidėjo su kariuomene, bet ir tai tik dėl formalumo. Visą našta neša amerikiečiai. Už tai Austinas ir priminė tai.

Vargiai kitos šalys norės prisidėti, ypač kuomet dabar karas Korėjoj neina “pagal planą.”

Atnasini Francūzijos Svarbūs Rinkimai

PARYŽIUS. Nors dar ne visai tikrai numatoma, kad visai ne už ilgo, gal jau net birželio 10-tą dieną, čia įvyks rinkimai, — antrieji pokariniai parlamentariniai rinkimai Francūzijoje. Ir nors data dar nenustatyta oficialiai, šalis jau pradeda įsikarščiuoti. Priešrinkiminė kampanija jau jaučiama ore ant kiekvieno žingsnio.

Kaip jau yra žinoma, rinkimai nebus ant to paties proporcinio pagrindo, kaip praeitiei. Visos valstybės koalicijos partijos, nuo socialistų iki kraštutiniai-dešiniųjų, susitarė panaikinti proporcinis rinkimus, kad suduoti smūgi komunistams, kurie dabar parlamente turi apie trečdalį visų deputatų skaičiaus. Kaip oficialė rinkimų sistema bus paskelbta, mes nuodugniau ją pagvil-dinsime kitame laiške. Kol kas pasitenkinkime pasakę, kad ta nauja sistema nieko neapgauna: visi supranta, kad ji sudaryta specialiai, kad užgniaužti arba bent labai susilpninti komunistų balsą parlamente. Bet vieno dalyko valdžios partijos negali daryti: jos negali išvengti rinkimų bendrai, negali išvengti bandymo, negali išvengti sužinoti kiek žmonių balsuos už kokią partiją. Nes, kaip neatrodytų būsimas, parlamentas, kiek mažai komunistų jis teturėtų, populiarinių balsavimų rezultatai vis vien turės būti paskelbti. Ir valdžios partijos baisiai bijo, kad komunistų balsai gali padidėti. Ir yra visokių simptomų, kurie rodo, kad tas visai galima.

Štai tik šiandien čia buvo paskelbta, kad geležinkeliečių unijiniuose balsavimuose kairiečių vadovaujama Generalinė Darbo Konferencija (CGT) laimėjo du trečdaliu balsų, o socialistai, katalikai ir kitos mažos unijos kartu tik vieną trečdalį. Kad komunistų vadovaujama CGT geležinkeliečių tarpe laimi du trečdalius balsų, tai nestebėtina, bet kas svarbu, tai kad šiuose rinkimuose CGT laimėjo septynius nuošimčius daugiau balsų negu 1939-tais metais. Keliuose savivaldybiniuose (miestelių) rinkimuose, kurie paskutiniu laiku vyko tai vienur, tai kitur šalyje, komunistai įrgi padaugino savo balsus. Tie simptomai labai ir labai rūpina valdžios partiją. Kaip yra žinoma, prezidentas Auriolas užtikrino Trumaną, kad komunistų balsai sumažės. Bet matyti, kad jis pats netiki savo užtikrinimui, nes jeigu jie tikrai tikėtų, kad komunistai susilpnėjo, kodėl jie bijotų proporcinų rinkimų?

Fondai Sukeliami

Valdžios partijos turi daugybę išteklių. Jau šiandien Paryžiaus gatvės aplipintos plakatais, kuriuose komunistai įvairiausiu būdu šmeižiami. Tuos visus plakatus leidžia organizacija, kuri vadinasi "Paix et Liberte" (Taika ir Laisvė), — iš pažan-giečių pavogtas vardas. Kairiojoje spaudoje buvo iškelta, kad žymūs kapitalistai ir buvę kolaboratoriai aukojo dideles sumas tai anti-komunistinės propagandos organizacijai. Bet darbininkai atsako. Tik kelios savaitės atgal komunistų "L'Humanite" paskelbė, kad Kompartija kelia specialų priešrinkiminį fondą, ir ji jau taip įsisiūbavo visoje šalyje, kad apie vąj galima girdėti tramvajuose, industriinių priemiesčių gatvėse, rinkose. Pirmieji komunistų priešrinkiminiai plakatai jau pasirodė. Jų svarbiausi motyvai yra:

Komunistai yra ištikimiausi kovotojai už taiką; Tik komunistai rodo išėj-tį iš dabartinės nepakeliamos ekonominės padėties; Naujoji rinkiminė sistema yra fašistinis žingsnis — atsakykite balsuodami už komunistus.

Taikos ir karo klausimas, aišku, yra svarbiausias. Valdžia žino, kad tai svarbiausias punktas, ant kurio komunistai gali laimėti daugiau balsų, negu turėjo iki šiol. Valdžios partijos įvairiai atsako, įvairiai reaguoja į klausimą. De Gaulle pasekėjai ir kiti kraštutiniai dešinieji reaguoja patys persistatydami kovotojais už taiką, ir žodžio "paix" pilna jų raštuose ir atsisaukimuose. Katalikų MRP ("Liaudies Respublikinis Susivienijimas") tai kalba tai nekalba apie taiką. O socialistuose žodis taika pasidarė beveik kriminalis: jis neprisimenamas, ir jei socialistas kur nors pasisako už taiką, partija jam tuojau primeta bendradarbiavimą su komunistais! Štai nekuris laikas atgal socialistų centrinis organas "Le Populaire" užėmė visą puslapį raštais apie Žoresą (Jaures'ą). Ir tuose visuose straipsniuose žodis taika nei vienu kartu nebuvo primintas, nors Žoresas svarbus kaip tik tuomi, kad prieš pirmą pasaulinį karą kovojo už taiką, kad mirė nuo militaristų kulkos.

Ką Remia Amerika?

Visi čia jau supranta, kad prezidento Auriolo apsilankymas pas jus buvo kaip ir pradžia priešrinkiminės kampanijos. Valdžios partijos teigia, kad Amerika labai suinteresuota, kad komunistai

Mary Jennison, Kanados Taikos Kongreso sekretorė. Už jos uolų atsidavimą taikai, suvažiavimas ir vėl išrinko ją sekretore.

Ka Veikia Ukrainai

TORONTO. — Mūsų kaimynai ukrainai (aš čia kalbu apie progresyvius) tur būt pralenkia visus kitus kultūriname darbe. Tai nepaprastai darbštūs žmonės. Jie, tiesa, daug skaitlingesni, negu mes ar kiti. Jie sako, kad Kanadoje yra 500,000 ukrainiečių kanadiečių.

Siemet jie apvaikščioja 60 metų nuo pirmųjų ukrainų atvykimo į Kanadą. Sąryšyje su tuo jie turės keletą žymių įvykių. Tais įvykiais verta ir mums susidomėti, nes jie bus svarbūs ne tik ukrainiečiams, bet ir kitiems.

Pirmiausia, jie turės Maple Leaf Gardens koncertą. Programą pildys 1,500 dainininkų, šokėjų, muzikantų. Tai bus didžiausias parengimas, kokį Toronto kas nors turėjo. Geriausi ukrainiečių talentai dalyvaus programos

pildyme. Koncertas įvyks birželio 30 dieną, Maple Leaf Gardens.

Ant rytojaus, liepos 1 dieną, bus didelės iškilmės ukrainiečių kultūros parke, ke-liolika mylių nuo Toronto, kur jie atidengs paminklą savo nemirštamam poetui Tarasui Ševčenkai.

Minimas parkas susideda iš 18 akrų žemės. Statomas tenai muziejus, kur bus sudėta visa medžiaga, pavaizduojanti ukrainiečių istoriją Kanadoje.

Nei viena grupė negali pasigirti tokiais dideliais darbais, kaip kad ukrainiečiai. Reikia žinoti, kad progresyviai nesudaro didžiosos ukrainiečių Kanadoje, bet jų kultūrinis darbas šimtą kartų pralenkia kitų ukrainiečių kultūrinį darbą.

Be abejonės, geriausia tuo persitikrinti dalyvaujant minėtose iškilmėse Maple Leaf Gardens ir Palermo parke. Torontietis

SOCIALISTŲ ĮTAKA AUGA IR REINLANDE

FRANKFURT. — Reinlande, pietvakarinėj Vokietijos daly, įvyko rinkimai, kurie parodė, kad ir čia socialistų įtaka žymiai paaugo.

Socialistai savo įtaką pakėlė agituodami prieš Adenauerio valdžią ir prieš Sumano planą apjungti Vakarų Europos anglies ir plieno industrijas.

Krikščionys demokratai turėjo 48 vietas, o dabar turės 43 vietas. Socialdemokratų išrinko 38.

Lietuvis Barberis

Stag Barber Shop

Skubus ir Geras Patarnavimas

P. MOTIEJUNAS Savininkas

640 Main St., Winnipeg

Telefonas 925 821

Dr. A. H. Cottick

Dantų Gydytojas Chirurgas

Taisau ir Naujus Įdedu.

Darbas Garantuotas

802 Tronto General Trust Bldg.

Winnipeg, Man.

Užsitikrinkit Pagalbą Ligoj ir Nelaimėj

Istodami į

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugija

VAJUS TĖSIS nuo VASARIO 1 iki GEGUZIO 1

Laikė Vajaus Įstojimas Perpus Nupigintas

Jaunimas nuo 16 iki 20 metų amžiaus Vajaus Metu Priimamas Be Įstojamo Mokesčio

Draugija Turi 11 Kuopų Kanadoje Pašalpomis Išmokėjusi Suvirš \$60,000

Pašalpos Moka: \$3.50, \$7.00 ir \$10.00 į Savaitę Pomirtinės Moka: \$80.00, \$120.00 ir \$160.00 Nario Mokestis: 35 c., 65 c. ir \$1.10 į Mėnesį

Draugijos Kapitalas Virš \$23,000

Dėl informacijų kreipkitės:

Ch. Narush, 489 Ossington Ave., Toronto 4, Ont.

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N.

HAMILTON, ONT.

Šviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas

Telefonas: 46917

A. Miškūnas

V. H. Skul

D. nas taik. aukl. dide. Micl. gūrą. Ja. taip. tūro.

Govl. Šiau.

Ši. vyko. M. C. nys". J. S. Perc.

Liet

Į l. balet. traul. taryt. munc. TSR. jas A.

Pir. buvo. mijos. dies: Po. l. darb. tuoja. tams. nikov.

Op. Lietu. liaud. nius.

Sio. vyko. rimas. vadov. peros. zitori. rius. Kalin. rinės. dailin.

Nauji. Laimi.

Uku. rike. s. mas. j. moji. ir. šal. chai. lius. r. novin. ka. B. tekint. nis. V. Mask. vykdc. bio. n. aukšt.

Abi. kovo. j. ir. br.

Soc. vime. chas.

TARYBŲ LIETUVOJ

V. Kapsuko - Mickevičiaus Skulptūrinė Figūra

Du jauni skulptoriai Leonas ir Vladas Žukliai, Kauno taikomiosios dailės instituto auklėtiniai, baigė savo pirmą didelį kūrinį — V. Kapsuko-Mickevičiaus skulptūrinę figūrą.

Jaunieji skulptoriai sukūrė taip pat projektą šios skulptūros pjedestalui.

Gorkio "Miescionys" Šiaulių Teatro Scenoje

Šiauliai. Dramos teatre įvyko didžiojo rusų rašytojo M. Gorkio pjesės "Miescionys" premjera. Pastatymas J. Šeino, dailininkas — M. Percovas.

Lietuviška Opera

Į Lietuvos TSR operos ir baletų teatro repertuarą įtraukta pirmoji lietuviška tarybinė opera — "Prie Nemuno". Ją sukūrė Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas A. Klenickis.

Pirmą kartą libretto operai buvo parašęs Stalininės premijos laureatas, TSRS liaudies artistas B. Dauguvietis. Po B. Dauguvietis mirties darbą tęsė St. Yla, konsultuojant maskviečiams literatams J. Apuškinui ir N. Vinkovui.

Opera vaizduoja įvykius Lietuvoje 1942-1943 metais, liaudies kovą prieš hitlerinius okupantus.

Šiomis dienomis teatre įvyko naujosios operos aptarimas. Sudaryta grupė, kuri vadovaus "Prie Nemuno" operos pastatymui — kompozitorius A. Klenickis, režisierius A. Zauka, dirigentas A. Kalinauskas, teatro literatūrinės dalies vedėjas St. Yla, dailininkė R. Songailaitė.

(Tiesa)

Nauji Gamybiniai Laimėjimai

Ukmergė. "Vienybės fabrike socialistinis lenktyniavimas įgauna vis platesnį užmojų. Lenktyniauja liejyklos ir šaltkalvių - tekintojų cechai. Aukštus darbo rodiklius pasiekė liejikai stachanovininkai drg. drg. Romaška, Bakučionis, Kristaponis, tekintojai drg. drg. Bakučionis, Vaškūnas bei šaltkalvis Maskoliūnas. Jie kasdien įvykdė po pusantro-dvi išdirbio normas ir gamina tik aukštos kokybės produkciją.

Abiejų cechų darbininkai kovoja už žaliavos taupymą ir broko sumažinimą.

Socialistiniame lenktyniavime pirmąją liejyklos cechą.

A. Binikis

Sustambintų Kolūkių Sporto Kolektyvai

UTENA. — Sustambintame Nemeikščių kolūkyje neseniai įsteigtas sporto kolektyvas. Sukurtos tinklinio, krepšinio, lengvosios atletikos, šaškių - šachmatų sekcijos.

23 jaunuoliai stojo į Naujasodžio kolūkių sporto kolektyvą. Čia sukurtos bokso, futbolo, sunkiosios atletikos ir kitų sporto šakų sekcijos.

Sporto kolektyvai steigiami "Naujosios vagos", "Naujo gyvenimo" ir kituose rajono sustambintuose kolūkiuose.

V. Slavinskas

Už Taiką

Marijampolė. — Invalidų namų globotinė 73 metų amžiaus paraližuota senutė Ieva Ripkevičiūtė prisitūnė "Tiesos" redakcijai savo kūrinį — išsiuvinėtą spalvotą atviruką "Taikos balandis".

Didelis Kultūrinio Veikimo Pakilimas

Iš tolimiausių Tarybų Lietuvos kampelių į sostinę suplaukė respublikinės meninės saviveiklos apžiūros dalyviai. Čia savo meninius sugebėjimus demonstruoja Panevėžio mėsos kombinato stachanovininkai ir Naujosios Vilnios dažymo aparatų gamyklos spartuoliai; lietuvių liaudies dainas ir šokius — Anulėnų tarybinio ūkio darbuotojų meninės saviveiklos kolektyvas; nuo mėlynosios Baltijos krantų į apžiūrą atvyko Klaipeidos medvilnės kombinato "Trinyčiai" klubo kolektyvas. Daug jaunų, žvalių, džiaugsmo kupinų veidų iš Vilniaus ir Kauno aukštųjų mokyklų, iš įvairiausių mūsų respublikos vietovių. Beveik du tūkstančiai darbininkų, tarnautojų ir studentų dalyvauja apžiūroje. Dešimtys chorų, muzikos, šokių ir dramos kolektyvų demonstruoja savo meistriškumą. Filharmonijos skliautose skamba tarybinė daina, šimtai galingų balsų šlovina laisvąją mūsų šalį, didįjį žmonių genijų draugą Staliną.

Scenoje daugiau kaip šimtas dainininkių. Tai Vilniaus medicinos darbuotojų klubo moterų choras. Galingai, su didžiuliu pakilimu iš krūtinų veržiasi žodžiai apie taiką, taikingą, gražų tarybinį žmonių gyvenimą. Tai nauja Stalininės premijos laureato Jono Švedo daina "Stalinai pasakė — bus taika". Žodžiai sukurti jaunos puotės komjaunuolės Šimkevičiūtės.

Vienas po kito keičiasi chorai, ansambliai. Savo sugebėjimus demonstruoja iš

Jame pavaizduotas kovos už taiką simbolis — balandis.

Kartu su atviruku prisitūnė ir I. Ripkevičiūtės pasakojimas, užrašytas invalidų namų direktoriaus P. Kairiūkščio.

I. Ripkevičiūtės gyvenimas buvo nepaprastai vargingas. Bežemio dukte, kilusi iš Babtų kaimo, Alvito apylinkės (dabar — Kybartų rajono), ji vaikystėje badavo ir dėl to iš mažens tapo invalidu. Ja pasirūpinta tik tarybų valdžios metais. Invalidė Ieva Ripkevičiūtė ramiai praleidžia savo senatvės dienas.

Senoji išsiuvinėtoja — didelė liaudies meno žinovė. Ji moka apie 130 dainų, jų tarpe daugelį apie darbo žmonių vargus baudžiavos, o taip pat buržuazijos priespaudos laikais.

— Nemokėdama rašyti, aš savo silpnomis rankomis ilgai siuvinėjau "Taikos balandį", trokšdama tuo tarti dėkui tarybinei vyriausybei ir didžiajam Stalinui, kuris nuosirdžiai rūpinasi darbo žmonėmis, vadovauja kovai už taiką, — pareiškė senutė, baigusi savo kūrinį.

Kauno atvykę Veterinarijos akademijos studentai ir Šiaulių Mokytojų instituto vyrų oktetas. Karštai žiūrovai palydi Kauno profesinių sąjungų klubo kanklininkus.

... Vakare pasirodė šokių kolektyvai. Įvairiausio mėsos spalvomis mirga moterų ir vyrų tautiški kostiumai. Skamba lietuviškos polkos, suktiniai. Tyliai per salę plaukia "Šadutės" melodija.

Scenoje Lietuvos Respublikinės profesinių sąjungų tarybos Vilniaus klubo šokių kolektyvas. Šokėjai atlieka kolūkiečių suita. Jie darniais judesiais pavaizduoja, kaip tarybinės santvarkos dėka sunkų valstiečių darbą lengvina traktoriai, įvairiausios mašinos. Bolševikų partija, tarybinė santvarka amžiams išvadavo moterį iš tamsos ir nelygybės. Šiandien moteris lygi tarp lygiųjų, jai atviri visi keliai. Ir štai, scenoje — moteris-traktorininkė.

Amerikoniškųjų imperialistų galvažudžiai naikina taikius didvyriškos Korėjos gyventojus. Tuo tarpu tarybiniai žmonės kuria taiką. Mūsų didžiojoje šalyje vyksta komunizmo statybos. Mums reikalinga taika, ir tarybiniai žmonės ją pasiryžę išsaugoti.

Plazdena skaisčiai raudonos vėliavos. Dešimtys jaunų, skardžių balsų skamba salėje —

Kas už garbę ir laimę —
Su mumis tegul eina.
Šviesų rytojų,
Laimės rytojų,
Kurkim tautoms, draugai!
Tai pasirodo Panevėžio

mokytojų seminarijos saviveiklininkai. Jie, dainuodami Demokratinio jaunimo maršą, aukštai ant rankų iškelę pasaulio gaublį, atlieka plastikos pratimus. Žiūrovai juos palydi karštomis ovacijomis.

—
Pučiamųjų instrumentų orkestras atlieka Aleksandro "Kantatą apie Staliną". Tai Šiaulių "Elnio" odos ir avalynės kombinato darbuotojai — muzikos mėgėjai demonstruoja savo pasiekimus.

Apžiūroje dalyvauja ne tik atlikėjai, bet ir kompozitoriai. Vilniaus aklyjų draugijos saviveiklininkas Markievičius akordeonu atlieka savo sukurtą maršą "Gegužės Pirmoji". Jis pasirodo ir kaip pajėgus vokalistas. Su dideliu pasisekimu jis atlieka Čaikovskio romansą "Laiminu miškus" ir eilę lietuvių, rusų ir lenkų liaudies dainų.

Panevėžio mėsos kombinato visi gerai žino kombinato stachanovininką Matačiūną. Jis dienos darbo užduotis nuolat viršija 30-50 procentų. Matačiūnas ne tik puikus darbininkas. Jis aktyvus visuomenininkas, meninės saviveiklos dalyvis. Apžiūroje Matačiūnas pasirodo su jo organizuotu ir vadovaujamu Panevėžio mėsos kombinato pučiamųjų instrumentų orkestru. Jie su pasisekimu atlieka eilę kūrinių.

—
Rusų dramos teatre pasirodo dramos kolektyvai. Platus ir turiningas jų repertuaras. Scenoje statomi Čechovo "Meška", "Jubiliejus", Ostrovskio "Pelinga vieta", Chlivicko ir Gustaičio "Obelys žydės" ir daug kitų veikalų. Fabriko "Kauno audiniai" klubo dramos kolektyvas pasirodo su montažu "Kelias į komunizmą".

Dauguma spektaklių atlikėjų — darbininkai, stachanovininkai, darbo žymūnai ir tarnautojai. Jie laisvu nuo darbo laiku lavinasi, ugde meistriškumą ir dabar sėkmingai jį demonstruoja sostinės žiūrovams.

—
Apžiūroje dalyvauja įvairaus amžiaus, įvairių profesijų ir užsiėmimų žmonės. Tai įtikinamai rodo, kad menas vis plačiau ir plačiau įeina į Tarybų Lietuvos darbo žmonių buitį, jis tampa masišku. Vykstanti meninės saviveiklos apžiūra ryškiai parodo, kad tik bolševikų partija, tarybinė vyriausybė ir asmeniškai draugas Stalinas užtikrino nuolatinį darbo žmonių kultūrinio gyvenimo lygio kilimą, plačiai atvėrė vartus į meną, į šviesą. Ir ne tik po filharmonijos skliautais, bet visoje Tarybų Lietuvoje šiandien plačiai skamba kupini dėkingumo ir meilės žodžiai.

J. Požera

Architektų ir Kolūkiečių Draugystė

Pabradė. Prieš kurį laiką pas rajono kolūkiečius atvyko grupė Vilniaus architektų. Jie susipažino su kolūkių vystymosi perspektyvomis, atliko matavimo darbus, surinko kitus duomenis.

Šiomis dienomis vilniečiai architektai baigė ruošti Stalino vardo, "Naujojo kelio", "Aušros", "Lenino kelio" sustambintiems kolūkiams. Artimiausiu laiku architektai vėl apsilankys Pabradės rajono žemės ūkio artelėse ir čia kartu su kolūkiečiais aptars parengtuosius projektus.

Respublikinės architektūrines dirbtuves šiais metais užsibrėžė parengti 200 sustambintų kolūkių gyvenviečių projektus. 30 šių projektų jau atlikti.

(Tiesa)

"Kolūkiečio" Sporto Draugija

Šiomis dienomis sudarytas organizacinis komitetas laisvanoriškai sporto draugijai "Kolūkiečiui" steigti.

Naujoji draugija jungs žemutinį sporto kolektyvus kolūkiuose, prie klubų - skaityklų ir kultūros namų. Šių sporto kolektyvų dalyviai bus "Kolūkiečio" draugijos nariais. Draugija turės taip pat ir juridinius narius. Juridinius narius bus priimami kolūkiai.

Naujai sporto organizacijai vadovaus respublikinė ir sričių tarybos.

Šiuo metu respublikos kolūkiuose sukurta daugiau kaip 800 sporto kolektyvų su 22,7 tūkstančio narių. Šiuos visus sportininkus jungs naujoji "Kolūkiečio" sporto draugija.

"Kolūkiečio" sporto draugija rengs sportines varžybas, steigs naujus sporto kolektyvus kaime, ruoš kaimo sporto darbuotojų visuomenininkų kadras, vystys sporto masiškumą bei kels sportininkų meistriškumą kolūkiniame kaime.

(Tiesa)

Kolūkiečiai Pagerbia J. Janonio Atminimą

UTENA. Sirutėnų apylinkės klube-skaitykloje įvyko vakaras, skirtas revoliucinio poeto J. Janonio atminimui. Erdvią salę pripildė daugiau kaip 100 "Taikos" sustambintos žemės ūkio artelės kolūkiečių.

Pranešimą apie J. Janonio kūrybą ir gyvenimo kelią padarė pradinės mokyklos mokytoja drg. Kondratavičienė.

Kolūkiečiai su dideliu dėmesiu išklaušė patriotinius proletarinio poeto eilėraščius.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50
Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75.
Atskira kopija 6 centai.

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

ASMENISKAI, KREIPKITES: 160 CLAREMONT ST., TORONTO

Telefonas: PLaza 4358

SENAI NUDEVETA DAINELE

Aną dieną, kalbėdamas Sudburio Komercijos Rumų susirinkime, Kanados užsienio reikalų ministeris Lester Pearson pareiškė, kad Kanados Taikos Kongresas yra "užsienio, agresyvaus imperializmo agentas". Jis daug laiko pašventė puolimui Kanados taikos judėjimo. Labai keista, kad žmogus, kuris dažnai giriasi savo darbu dėl taikos išlaikymo, pasirinko savo atakų tašku žmonių judėjimą už taiką.

Bet Kanados Taikos Kongreso lyderis Dr. J. Endicott gerai jam atkirto, pasakydamas, kad Kanados Taikos Kongresas yra Kanados žmonių agentas. Jis sako, kad šio judėjimo siekis yra labai patriotiškas, nes jis nori išgelbėti Kanadą ir jos žmones nuo karo rykštės. Siekimas taikos, sako jis, yra aukščiausias siekis. Ir ko gi šis judėjimas reikalauja? Jis reikalauja, kad didžiosios jėgos pasirašytų taikos paktą.

Dainelė apie užsieniečius agentus yra labai sena ir labai nudevėta. Nuo to laiko, kada darbo žmogus pradėjo kelti savo balsą, jis buvo vadinamas svetimų agentu. Kada Kanadoje buvo rengiamos demonstracijos už socialę apdraudą, tai valdžios žmonės šaukė, kad tai Maskvos agentų darbas. Girdi, jie nori sugriauti Kanados ekonomiją, sudrumsti gyvenimą. Tas pats buvo sakoma ir apie darbininkų pastangas susiorganizuoti į unijas, išsikvoti kolektyvų derėjimąsi, unijines sąlygas. Vis tai buvo Maskvos agentų darbas.

Kanados darbininkai šiandien labai džiaugiasi turėdami šokią tokią apdraudą nuo nedarbo. Jie taipgi džiaugiasi unijų laimėjimais. Jie džiaugiasi, kad hitlerizmas ir fašizmas nugalėtas. Bet pirmaisiais kovotojais už tuos dalykus buvo kairieji, jų pritarėjai. Jų pastangos davė pradžią tam, kas dabar aukštai vertinama. Kaip tik toks pat judėjimas, kaip dabar taikos judėjimas, buvo prieš praėjusį karą, reikalaujant bendro fronto prieš hitlerizmą.

Būtų laikas nustoti dainavus tą dainelę apie svetimus agentus.

KINIJA NEPRIKLAUSOMA

Pastarosiomis dienomis lankėsi Kanadoje pasižymėjęs Indijos atstovas Sir Benegal Rau. Jis pagarsėjo laike Jungtinių Tautų bandymų likviduoti Korėjos karą. Rau ir visa eilė kitų buvo komitete, kuris norėjo sulaukyti mūsų Korėjos ir suvesti abi puses į konferenciją. Kalbėdamas Convocation salėj, Toronte, jis užmynė reacionieriams ant kojų, pareikšdamas, kad Kinija yra nepriklausoma nuo Tarybų Sąjungos.

Jis taipgi sakė, kad dabartinė valdžia yra geriausia, kokią kada kiniečiai turėjo. Valdžią sudarą ne vien komunistai. Jų dalyvauja net Kuomintang partijos nariai, kurie atskilo nuo tos partijos, kuomet jie pamatė, kad Čiang Kai-šeko politika veda šalį prie katastrofos. Net ir tie kiniečiai, kurie esą priešingi komunistams, pripažįsta, kad ši valdžia geresnė už buvusią ir turi plačiausią žmonių paramą.

Ponas Rau mano, kad būtų visai kvaila bandyti išspręsti Korėjos klausimą be Kinijos. Kuomet amerikiečiai pradėję artintis prie Mandžūrijos, visos Kinijos partijos, išskyrus Čiang Kai-šeko kliką, išleisusios pareiškimą, kad tas sudaro pavojų Kinijai. Kiniečiai stoje į kovą norėdami atstumti pavojų jų pačių kraštui.

Kalbėdamas apie Tarybų Sąjungos pažūras į Kiniją, jis pažymėjo, kad Tarybų Sąjunga gerbia Kinijos valdžios programą, įvedamas reformas ir visai nesistengia pakreipti jos politiką. Abiejų šalių santykiai yra geri, nustatomi abiejų šalių interesų.

Indija palaiko tamprius diplomatinis ryšius su Kinija ir yra geriausiai susipažinus su įvykiais Kinijoje po nacionalistų išvijimo. Kinija pergyvenanti didelę transfor-

KAS NAUJO PASAULYJE

Tai karas Korėjoje ir vėl pakrypo į kitą pusę. Vėl Jungtinių Tautų kariuomenė priversta pasitraukti atgal. Ir atrodo, kad ji traukėsi atgal greičiau, negu kad ėjo pirmyn.

Idomu, kuo tas baigsis. Juk tas parodo, kad amerikiečiai ir jų talkininkai nepajėgia išmušti iš Korėjos tų jėgų, kurios ginasi. Mūsų eiga aiškiai rodo, kad abi pusės tvirtos.

Amerikiečiai baugina, kad jie bombarduos oro bazes Mandžūrijoje, jeigu kiniečių oro jėgos puls amerikiečius ir jų talkininkus. Bet kiniečiai nesirodo fronte. Jie ginasi tik šiaurėje, kada amerikiečiai artinasi prie ruožaus.

Be to, bombardavimas Mandžūrijos dar neužbaigtų karo. Priešingai, jis praplėstų jį.

Šiaurės Korėjos valdžia atsiuntė Jungtinėms Tautoms taikos pasiūlymus. Jie labai paprasti. Pirmia, svetimos jėgos turi apleisti Korėją; antra, Korėjos reikalus turi risti patys korėjiečiai.

Tai sveikiausias pasiūlymas.

Kada svetimi darys tvarką, tai ir vėl bus tas pats. Kas išėjo iš to padalinimo?

Įtakingi Britų Darbo Partijos nariai ir ministrai, Bevan, Wilson ir Freeman, labai išgąsdino Attlee valdžią, kuomet jie išėjo iš kabineto, protestuodami prieš militarinę programą, kraunamą ant žmonių pečių.

Jie tuojaus pasikinkė prieš "maištininkus" darbo unijų

vadovybę, kuri daugelyje atsitikimų yra dešinesnė ir už Attlee.

Šis darbiečių išstojimas nėra pirmas darbiečių išstojimas prieš savo valdžią. Jis yra tikrai priedas prie to, kas yra įvykę anksčiau. Bet jis yra reikšmingas. Šiuo sykiu jis, kaip matote, pasiekė pačią viršūnę, ministerių kabinetą.

Kadangi gana žymi dalis kabineto, parlamento narių rodo opoziciją karinei programai, tai reikia suprasti, kad narių tarpe ji yra dar didesnė.

Ar jūs žinote, kodėl komercinė spauda nebesima- to nieko apie Vinstoną Čiorčilą?

Dalykas štai koks. Vieną sykį jis griežtai suriko prieš amerikiečius, protestuodamas, kodėl Atlanto jėgų laivyno viršininku paskirtas amerikietis, o ne britas.

Jeigu amerikiečiai stovi priešakyje ant sausumos, sakė Čiorčilas, tai britai turėtų būti ant vandens. Jo manymu, britų admiralai turi daugiau patyrimo.

Nuo to laiko amerikiečių spauda nei žodžio apie Čiorčilą.

Šiaurės Amerikos spauda gailiai verkia La Prensos, stambaus Argentinos dienraščio. Iš kai kurių editoria- lų atrodo, kad konfiskavimas to laikraščio uždavė mirtiną smūgį "laisvai spaudai".

Tas gerai, kad jie protestuoja. Bet idomu žinoti, kodėl jie tylėjo iki šiol, nors jau desėtkai laikraščių Pietų Amerikoje užgniažta?

Matyti Peronas pataikė dėdei Samui tiesiai į akį.

Tikėsit, ar ne, bet amerikiečių kapitalas plaukė te plaukia į Kanadą. Tikrai praėjusiais metais buvo investuota Kanadoje \$167,000,000. O 1949 metais buvo investuota \$78,000,000.

Jungtinės Valstijos yra investavusios Kanadoje jau virš \$6,000,000,000. Tai tris kartus daugiau, negu britų investuota. Pastarieji pernai įvestavo Kanadoje \$18,000,000. Kitos šalys — \$5,000,000.

Amerikiečių kapitalas Kanadoje, be abejonės, daro didelę įtaką į Kanados politiką.

Iranas atsisako leisti britams iškelti kariuomenę Irane apsaugojimui aliejaus šaltinių, kurių darbininkai bruzda.

Čia reikia dadėti, kad pagal Irano Tarybų Sąjungos sutartį, padarytą 1921 metais, Tarybų Sąjunga turi teises pasiūsti kariuomenę į Iraną, jeigu britų kariuomenė išsikeltų Irane.

Tarybų Sąjunga pasinaudojo ta sutartimi 1941 metais, kuomet vokiečiai norėjo susikraustyti į Iraną.

Tarybų Sąjunga per Izvestiją pareiškė, kad britų karo laivų koncentracija Persijos įlankoj yra grumojimas ir spaudimas į Irano valdžią, kišimasis į vidujinius reikalus.

Amerikiečio gyvybė verta \$10,000.

Prezidentas Trumanas pasirašė įstatymą, pagal kurį Korėjoje žuvusių karių šeimoms bus išmokėta po \$10,000.

Jungtinių Valstijų valstybės sekretorius Dean Acheson pažino, kad Jungtinės Valstijos siunčia ginklus ir amuniciją į Formosą, Čiang-kaišekininkams.

Kiti reikalauja iškelti juos Kinijoje.

Atsitikime karo Europoje, vokiečiai turės patys apsiginti, kaip sako amerikiečių okupacinių jėgų galva J. J. McCloy.

Girdi, jei norite gintis, tai ginkluokitės, o nesitikėkit, kad kitos šalys apgintų nuo rusų.

Jei Norite Žinoti, Kas Tikrai Dedasi Pasauly, Skaitykite Liaudies Balsą

KALVIS

J. JANONIS

Pasitrauk, nekliudyk. Juk matai, kad kalu. Man plepėt su tavim nēr kada. Bepigu tau vēpsot, kad prikimšta mašna, O aš galo sudurt negaliu su galu, Nors kalu, dieną naktį kalu.

Jam gražu pažiūrēt, kaip gyvena vargšai! Gal dar mašto, kad skursti — saldu, Kad tai niekis per dieną mosuoti kūju Ir matyti, kaip miršta iš bado vaikai! Jam gražu, kaip gyvena vargšai!

Jam gražu! Cha, cha, cha! Bet tada bus gražiau, Kai varguoliams kantrumo pritruks, Kai vargdieniai visi iš nagų jums išspruks. . . Pakalbėsime tada apie tai, ką kenčiau! Cha, cha, cha! Tada bus dar gražiau!

1914.

Pastabos

Generolas MacArthur pasidarė didžiausiu propagandistu už tuojautinį karą prieš Kiniją.

Jis, lankydamasis po įvairius miestus, tiesiog šaukia, kad frontas prieš Kiniją būtų pradėtas tuojau.

Reikia pripažinti, kad jis savo karinei politikai gauna pasekėjų. Ne veltui juk Amerikos spauda, radio ir kinų filmos populiarizuoja ir auklėja visokius plėšikus bei gengsterius.

Yra faktas, kad Amerikos žmonės yra pavargę nuo mokesčių naštos, nuo infliacijos, nuo savo vyriausybės neaiškių siekių, nuo Korėjos karo, kuris vis kuo toliau, tuo daugiau aukų pareikalauja.

Jie nori kuo nors tą nepastovią padėtį pakeisti.

Tačiau ne visi supranta, kad pastovumą atneštų tik tai pastovios taikos politika; kad taikos politika prašalintų ir infliaciją ir karinių mokesčių sunkumą. Ji lengviausiai ir visų naudai išspręstų ir Korėjos klausimą.

Gen. MacArthur išeitį randa kare. Jis teigia, kad jeigu tuojau būtų atidarytas frontas prieš Kiniją, pasiūnciant Čiang Kai-šeko kariuomenę, pradėtas Kinijos bombardavimas (žinoma, atominėmis bombomis), užblokuoti Kinijos uostai karo laivais, — tai Kinija negalėtų atsilaikyti. Kinija sumušus, išsispręstų, anot jo, ir Korėjos klausimas.

Ir visi tie laimėjimai be jokių Amerikai nuostolių!!!

Matote, kaip viskas lengvai yra galima...

Ir raudonuosius iš Azijos išnaikintų, ir Korėjos klausimą išspręstų, ir nepastovi padėtis pasikeistų pastovia.

Ir Amerikai niekas nekainuotų: kariuotė Čiang Kai-šeko kariuomenė, iš karinių laivų nuostolių negalima numatyti, nes Kinija karo laivyno neturinti, bomberiai taip būtų saugūs, nebent vienas kitas sugedęs nukristų...

Tokia tai MacArthur'o ir kitų karo kurstytojų pozicija išėjimui iš visų šių dienų suakumų ir nemalonumų...

Bet ponas generolas užsimiršta, kad pradėdant intervenciją Korėjoje irgi taip buvo galvota.

Tik paskui labai greitai pasirodė, kad laivų ir orlaivių neužteko. Neužteko ir Rhee kariuomenės. Labai greitai prireikė amerikiečių karių ir dar daug daug jų reikės, jeigu nesitaikys.

Pradėjus karą prieš Kiniją, dar greičiau ir dar daugiau prireiktų amerikiečių karių. Be to, kas žino, gal ir kiniečiai turi ir orlaivių ir bomberių...

Aneurin Bevan ir Har. Wilson, kurie aną dieną rezignavo iš Britanijos ministrų kabineto, protestuodami

prieš Attlee karinę programą. Jie nurodė, kad Britanija negalės panešti tokios didelės militarinės naštos.

Ką Kiti Rašo

XX Amžiaus Civilizacija

Klerikalai, socialistai ir tautininkai — visų tautų, mėgsta girtis, kad žmonija yra pasiekus „aukščiausio civilizacijos laipsnio“. Paveizkime.

Kryžiuoklių ainiai (lietuvių klerikalai) šiom dienom užpildo savo spaudoje ilgiausias skiltis apie tulą senmergę Teresę Neumann'aitę.

Ta senmergė, kada tik gauna „aklosios žarnos uždegimą“, šnekasi su Kristumi — ir „pamačija“.

Šimtas metų nuo dabar, o gal tik pusšimtis, tokie „prajovai“ bus padžiauti senienu muziejuose kartu su karvių kalbomis Kalėdų naktį ir žemaitišku „kauku“, kuris klebonams atnešdavo neišmatuojamus turtus.

Je, tai tokia „civilizacija“ dar egzistuoja dvidešimtame šimtmečiuje! Ir neapsigaukite — ji dar galinga. Pavyzdin, toji „civilizacija“ šiandien yra pasikinkiusi savo pleškėse net tokius „kultūrininkus“ kaip lietuviai socialistai — ar bent jų lyderiai. — L. Jonikas.

Spaudos Neprieteliai

Čilės diktatorius Videla trumpu laiku pasmaugė dvylika progresyvių laikraščių. Venezuelos diktatoriškai užgrobė apie pustizinį laikraščius. Kolombijos diktatorius Gomez užtroškino bent keturius laikraščius. Kuboj pasmaugtas darbininkiškasis „Hoy“. Ten cenzūroja spau-

Kas tai yra pasakęs, kad generolas MacArthur būdamas vyriausiu amerikiečių jėgų komandierium Tolimuose Rytuose, suvienijo ir sujungė Aziją.

Dabartinės MacArthur'o ir jo bendrų kalbos, dar labiau sujungs Aziją ir dar griežčiau nustatys ją prieš Ameriką.

Z. J.

da ir radijo programas.

Amerikos kapitalistinė spauda apie tai nei gugu.

Bet kodėl taip smarkiai protestuojama dėl „La Prensa“ ekspropriacijos?

Dalykas štai kame: „La Prensa“ labiau gynė britų ir jankių interesus, o Argentinos diktatorius Peronas nori, kad toj šalyj karaliautų argentinškas kapitalas. —

L. Pruseika.

„Laisva Spauda“

Kaip buržuazija supranta reikšmę spaudos laisvės, parodo faktas vienos žinių agentijos neseniai paleista antis su tikslu paskleisti daugiau neapykantos prieš Tarybų Sąjungą.

Izraelyje neseniai pastatytas paminklas atminčiai Varšuvos getoje žuvusių žydų.

Paminėdama tą faktą „Laisva“ žinių agentūra priduria:

„Tuom tarpu, kada Varšuvoje tęsėsi sukilimas, tarybinės armijos generolas Roko-

sovskis su savo armija stovėjo anapus Vislos ir nesijudino padėti sukilėliams“.

Kaip iš tikrųjų buvo? Žydų sukilimas Varšuvos getoje prasidėjo balandžio 16-tą ir tęsėsi iki gegužės 19-tos, 1943 metais. Pagaliau naciai likvidavo sukilimą tankais iššūdydami visus iki vienam getoje buvusius uždarytus žydus.

Tuo metu, kaip visiems turėtų būti žinoma, tarybinės armijos bovo neseniai su-triuškinusios nacias prie Stalingrado ir, tiesa, nesulaukiamai žygiavo pirmyn. Bet laike žydų skerdynės Varšuvos getoje, Rokosovskio ir kitų tarybinių generolų jėgos tebebuvo mažiausia už 600 mylių nuo Varšuvos.

Supraskite dabar, kaip tarybinės armijos galėjo „stovėti anapus Vislos“ būdamos už 600 mylių nuo Varšuvos. Bet, naudojantis „spaudos laisvės“ principu, tą žinių agentijos melą labai plačiai pakartojė visa „laisvoji“ spauda. — Vilnis.

Kardelienės Sukaktis

Kardelio laikraštis Montrealyje paskelbė, jog dainininkei Elzbietai Kardelienai sukako 20 metų, kai ji pradėjo scenoje dirbti.

Sakoma, Kardelienė — ne bloga dainininkė. Ji kadaise dainavo Kauno operoje, dainavo ir vaidino kartu su Kipru Petrausku.

Laikraštį telpa nuotrauka scenos, kurioje Kardelienė su Petrausku vaidino.

Na, ir kas gi!

Dainininkas Kipras Petrauskas pasiliko Lietuvoje ir ten šiuo metu jis dainuoja, taipgi Vilniaus Konservatorijoje moko kitus, — moko Lietuvos jaunimą dainuoti.

O ką gi laimėjo p. Kardelienė, pabėgdama iš Lietuvos?

Jos talentas ir mokslas ne-naudojamas, nyksta, tirpsta. Ar dainininkė pagalvoja,

ŠYPSENOS

Savų Nelicia

Moteris pirkė katiną žiurkėms gaudyti, bet vis abejodama, ar jis bus geras žiurkių gaudytojas.

„Geresnio žiurkių gaudytojo tur būt nėra visame pasaulyje,“ gyrė pardavėjas. Bet tuoj tarpu išsoko iš kampo didelė žiurkė, kurią išvydus moteris, suriko nesavu balsu ir šoko aukštyn. Katinas, tačiau, nei nesukrutėjo.

„Jei toks geras žiurkių gaudytojas,“ pradėjo moteris, atsigavusi, „tai kodėl jis nei nepažiūrėjo į žiurkę?“

„Ponia, kas gi piauna savą“, atšovė pardavėjas. „Parodyk jam svetimą žiurkę, tuomet pamatysi, kas atsitiks.“

kokią ji klaidą padarė, negrįždama senojon lietuvių tautos sostinėj Vilniun?! — R. Mizara.

Lenkai Neatsisako ir Gana!

Chicagos marijonų laikraštįj skaitome:

„Chicagos lenkų dienraštis 'Dziennik Związkowi' prieš keletą dienų paskelbė prieš imperializmą persunktą atsisaukimą, gautą iš Londono veikiančios sąjungos Związek Ziem Poludniowo-Wschodnich RP. Atsisaukime skatinami lenkai visomis jėgomis kovoti už Lenkiją su Lietuvai, Ukrainai ir Vokietijai priklausomomis žemėmis.“

Kokių žemių lenkiškieji ponai iš Lietuvos nori? Aišku, Vilniaus!

Marijonų laikraštis dėl to surinka:

„Ne ukrainai nei vokiečiai savo žemių nepaduos nei lenkams nei kitiems. Tėnesvajoja lenkai ir apie Vilniaus kraštą, nes ne jiems jis priklauso. Vilnius buvo ir bus Lietuvos sostine.“

Tur būt nenoromis marijonų laikraštis pasako nors kartą tiesą: Vilnius buvo, yra ir bus Lietuvos sostinė, Lietuvos miestas.

Bet kam klerikalams dėl to su lenkiškais ponais peštis? Juk tie lenkai, kurie nori Vilniaus, yra ne Lenkijoje, — jie pabėgėliai ir jų balso niekas nepaiso.

Vilnius yra Lietuvos ir bus Lietuvos sostinė; jokie fašistai pabėgėliai jo negaus. Lenkijos demokratinė respublika mielai sutinka su tuo, kad Vilnius yra Lietuvos.

Bet va, kur klerikalai supuola su lenkiškaisiais ponais: abieji jie nori naujo karo, pasaulinio karo; abieji jie nori tokio karo, kuris sunaikintų Lenkiją ir Lietuvą, o tada jie visi grįžtų ir ponavotų!

Bet nei vieni to nesulauks! — Laisvė.

MYLIMAI

JOVARAS

Brangi mylimoji, tu mano draugute! Kad meile žibėtum, lyg ryto saulutė, Kaip vasaros mielas kilnusis gražumas, — Man būtų meilėnis tavasis gerumas.

Kad būtum žolynas, gražioji gėlėlė, Aš būčiau tavoji meilutė bitelė, Tarp grožio lapelių pažinčiau meilumą, Žiedų paslaptibėj surasčiau saldumą.

Kad būtum upelis, aš būčiau žuvėlė, Maloniai plaukyčiau po tavo širdelę, O gal ir prie šono žolynu žydėčiau, Srovės pasūpuotas, tave glamonėčiau.

Kad būtum prie upės karklynų krūmelis, Aš būčiau lakšutė, mažutis paukštelis, Gal dieną ir naktį ant tavo šakelių Giedočiau, plasnočiau tarp grožio lapelių.

Dangum kad tu būtum skaisčiu, nemiglotu, Aš debesiu būčiau didingai kuprotu, Prigludęs prie tavo krūtinės, plaukyčiau, Žaibų — tavo balso palankiai klausyčiau.

Vokiečio žodis

Helmut Hansmann

(Šią kalbą jis pasakė Berlyne, laike Pasaulinio Taikos Komiteto diskusijų taikos klausimu.)

Aš kalbu į jus kaip žurnalistas iš Vakarinės Vokietijos, kuris apie pusę metų atgal dar dirbo kaip atsakomingas politinis redaktorius viename iš didžiausių Frankforto laikraščių. Aš rezignavau iš redakcijos už tai, kad jo leidėjas, su amerikiečių autoritetų užgyrimu, uždraudė man duoti teisingą informaciją apie Antrąjį Pasaulinį Taikos Kongresą Varšuvoje, kuriame aš pats dalyvavau.

Man pasidarė aišku, kuomet aš buvau Varšuvoje, kad tikslai be sąžinės žmogus gali sakyti, kad to miesto gyventojai galvoja tikslai apie karą. Tuo momentu aš pamačiau aiškiau, negu kad kada nors anksčiau, klaidingas notas muzikoj apie taiką, kuri sklido iš anos pusės Atlanto, ir pamačiau vakarinių argumentų tuštumą.

Vakarų ginklavimasis yra paremtas agresyviais planais. Nuo to momento, aišku, nereikia nei kalbėti, mano sąžinė neleido man spausdinti informaciją, kurios tarnautų prisirengimui prie kito karo. Mano rezignacija iš redakcijos buvo mano paties tarimas, tai yra, grynai asmenišką reikalą. Bet, matydama, kad vakarinės okupacinės jėgos visais būdais stengiasi pakinkyti visą Vakarines Vokietijos spaudą savo tikslams, aš pagalvojau, kad mano pareiga atkreipti savo kolegų dėmesį į tai, kad jie realizuoti, iki kokio laipsnio jie tapo politikierių ir militaristų propagandistais.

Kuomet jie supras, kad arkliniai teigimai apie pavojų iš Rytų yra grynas melas, nebus sunku jiems prieti išvados, kad jie neprivalo atiduoti savo plunksnos valdžiai ir okupacinėms jėgoms, kurios, visai ignoruodamos Vokietijos žmonių troškimą taikos, ypač po to, ką jie neseniai pergyveno, daro viską, ką tik gali, kad įvelti Vakarinę Vokietiją ir jos žmones į jų įtariamus planus.

Kokia gi pozicija šiandien, kas liečia laikraščius Vakarinė Vokietijoje? Visi rimti pasiūlymai, siekianti taiką išrišimo problemų, yra tildomi. Vardan "perauklėjimo ir reorientacijos" — kaip amerikiečiai vadina renacifikaciją — laikraščių redakcijos ir įstaigos užpildomos žurnalistais, kurie praelyje tarnavo Hitleriui ir tokiu būdu nemažam laipsnyje prisidėjo prie sukėlimo ir prailginimo baisaus karo.

Žmonės, kurie klaidino vokiečių visuomenę ir užkrėtė juos žiauria neapykanta,

šiandien ir vėl naudoja savo išbandytus metodus norėdami įtikinti vokiečius, kad reikia išnaujo apsiginkluoti. Visur, Frankforte, Hamberge, Esene, jie vėl įsigali redakcijose ir daro planus, kurie dar sėkmingiau, dar greičiau pasės abejonę, baimę ir nepasitikėjimą tarp Vakarinės Vokietijos gyventojų, dėl ko bus dar lengviau kovoti prieš tuos, kurie myli taiką. Tai tie patys žmonės, kurie šeši metai atgal sėdėjo Volkischer Beobachter, Hakenkreuzbanner ir Sturmer redakcijose.

Todėl reikėjo ko nors tokio, kad parodyti žurnalistams, kurie dar netaip labai užnuodyti arba visai neužnuodyti netolerancijos, keršto ir neapykantos nuodais, kad asmeninis pasiaukojimas, atleidimas, savanoris pasitraukimas, boikotas — vienu žodžiu, draša padaryti tarimą ir apleisti karinių propagandistų kempę — yra daug lengvesnis dalykas, palyginus su tuo, kas gali ištikti juos ir jų šeimas, jeigu konfliktas išsiveržtų.

Vakarų Vokietijos Kongresas prieš Remilitarizaciją, įvykęs Esene, davė progą žurnalistams susitikti, ir tenai, tame mieste, jie sutvėrė Vokiečių žurnalistų Asociaciją. Sudaryta iš atstovų visokių politinių pažiūrų ir krypčių, ši Asociacija turi tikslai vieną siekį, tai yra, kalbėti spaudoj už taiką ir draugystę tarp tautų ir prieš remilitarizaciją.

Tuojaus, už kelių dienų po sutvėrimo šios Asociacijos, informacija apie taikos judėjimą pasidarė daug platesnė ir teisingesnė. Iki šiol, virš šimto mūsų kolegų prižadėjo mūsų Asociacijos nariams, kad jie įstos ir dirbs jos eilėse. Mūsų spaudos informacijos reguliariai aprūpins juos vėliausiomis žiniomis, komentarais ir pranešimais. Inauguracija šios Asociacijos yra pirmas bandymas įsiskverbti į reakcinę spaudą ir įmesti šviesos jos skiltyse apie tikrą žmonių sentimentą, apie jų atsinešimą linkui prisirengimo karui, vedamo vyriausiai Jungtinių Valstijų ir Vakarų Europos jėgų.

Iki šiol nebuvo būdo perstatyti didžiūmai Vakarinės Vokietijos žmonių, kad pirma fazė Vakarinės Vokietijos remilitarizavime jau užbaigta. Pagal autentiškas informacijas, jau pusė milijono vokiečių randasi samdinių armijoje. Jeigu mes nugalėtu me tylėjimo taktika ir su teiktume informacijas žmoniems apie kriminalio prisi-

Beth Robinson ir Kenny Graham, kurie vedžioja jaunus radio klausytojus po "Cuckoo Clock House" kas sekmadienį nuo 4.30 val. p. p. Programa perduodama iš CBC stočių.

Kova dėl Irano Aliejaus

J. YLA

Komercinė spauda labai mažai rašo apie kovą dėl Irano aliejaus šaltinių, bet ta kova yra labai įtempta ir reikšminga. Įdomiausia tas, kad ta kova nėra vien tarp Irano ir Britanijos, kaip kad atrodo iš paviršiaus. Tenai veikia ir amerikiečiai. Keista, bet amerikiečiai, kurie skaitosi tokiais dideliais britų draugais, deda dideles pastangas, kad išspirti britus ir užvaldyti aliejaus šaltinius per savo kompanijas.

Spaudoj buvo pranešta, kad specialus Irano parlamento komitetas užgyrė pasiūlymą nacionalizuoti Irano aliejaus industriją. Komitetas, savo laiške parlamentui, prašė jį duoti du mėnesius laiko išstudijavimui būdų, kaip ta nacionalizacija galėtų būti įgyvendinta. Parlamentas šį prašymą užgyrė vienbalsiai. Tas ir iškėlė Irano aliejaus klausimą viešumon. Bet kova dėl Irano aliejaus yra daug senesnė.

Anglo-Iranian Oil Kompanija yra didžiausia ir seniausia kompanija Vidururčiuose. Tai didžiulis monopolis. Ji buvo sukurta virš 50 metų atgal. Vinstonas Čiorčilas buvo vienas iš iniciatorių.

rengimo karui dydį, mes išmuštume iš karo kurstytojų rankų vieną iš tvirčiausių ginklų.

Aš negaliu baigti savo kalbos nepadėkojęs Lenkijos delegacijos nariui profesoriui Debowskiui už draugiškus žodžius, kuriuos jis pasakė čia ne tik Vokiečių Demokratinėi Respublikai, bet ir visoms Vokietijos jėgoms, kurios siekia taikos. Kaip jaunas vokiečių patyręs nacių terorą, ir žinąs karo baisenybes, aš užtikrinu jus, kad mes darysime viską, ką galėsime, plėtimui ir palaikymui pastovios draugystės su kaimyniniais kraštais, o ypač su Lenkijos žmonėmis.

Į pabaigą 1947 metų, Irano valdžia, pati gerai matydama, kad Iranas yra apgautas, išnaudojamas, pareikalavo sutarties peržiūrėjimo.

Britai žinojo, ką tas reiškia. Jie tuojaus pasiuntė į Iraną savo atstovą Antaną Edeoną. Tuoju po to buvo sudarytas naujas kabinetas. Bet ir naujas kabinetas pradėjo kelti idėją, kad reikia peržiūrėti sutartį. Liepos 17 dieną, 1949 metais buvo pasirašyta nauja sutartis. Pagal šią sutartį Iranas turėjo gauti daugiau rojalčių.

Šią sutartį turėjo užtvirtinti parlamentas. Jam buvo įteikta liepos 26 dieną. Tai buvo paskutinė sesijos diena prieš uždarymą parlamento. Po trumpų diskusijų, neturint užtektinai laiko, sutarties užtvirtinimas buvo atidėtas. Sakoma, kad tas buvo padaryta su tikslu, kad sutartis nebūtų užtvirtinta. Spaudoj buvo pasirodžiusių komentary, kurie sakė, kad britų nuolaidos nepatiko amerikiečiams, tad ir nebuvo patvirtintos, kad nenusidėti pastariesiems.

Šiuo metu Irano aliejaus klausimas vėl šviesoje. Darbininkai ir aplamai Irano visuomenė pradėjo dar didesnę spaudimą, kad jis būtų nacionalizuotas.

Dabar pažiūrėkime, kaip dalykai stovi tarp britų ir amerikiečių aliejaus klausimu. Kaip jau žinote, Irano aliejaus randasi britų kontrolė. Saudi Arabijos aliejų kontroliuoja amerikiečiai per Arabian-American Kompaniją. Ši kompanija atstovauja keturius didžiausius Amerikos aliejaus monopolius: Standard Oil of New Jersey, Texas Oil Company, Standard Oil of California ir Socony Vacuum. Irake, aliejaus industriją kontroliuoja Iraq Petroleum Company, kurioj britų, amerikiečių, francūzų ir olandų interesai kontroliuoja 22 nuosimčius visų šėrų. Aliejaus šaltinius ant Bahrein salų kontroliuoja amerikiečių Standard Oil of California ir Texas Oil Company.

Britų ir amerikiečių aliejiniai interesai Vidururčiuose yra beveik lygūs. Pavyzdžiui, britų monopolis 1950 metais išsunkė 27 milijonus tonų aliejaus, o amerikiečių — 25 milijonus tonų.

Amerikiečių kontroliuojami aliejaus monopoliai Vidururčiuose niekad neatsisakė idėjos išstumti savo konkurentus britus. Jungtinių Valstijų aliejaus monopoliai pirmą didelę kovą britų interesams Vidururčiuose pradėjo tuojaus po karo. Amerikiečių monopoliai, Rokfelerio Standard Oil of New Jersey ir Socony Vacuum sudarė sutartį su Anglo-Iranian kompanija, pagal kurią pastaroji turėjo perduoti dalį savo aliejaus amerikiečiams. Bet Wall Streetas naudoja ir kitus būdus.

1947 metais Washingtonas išstojo su taip vadinamu "Septynių Metų Planu" dėl (Pabaiga ant II pusl.)

OLGA ČECIOTKINA

Indija be Stebuklų

(Tąsa)

Tačiau mes matėme taip pat valstiečių susitelkimą ir šitvermę kovoję prieš kolonizatorius ir dvarininkus. Dar keliaudami į Singijos kaimą, mes buvome sutikę jaunų kaimo vaikų, patruliuojančių ant kelio: tuo atveju, kai pasirodo policija, jie tučtuojau perspėja gyventojus.

Mūsų mašina galėjo įvažiuoti į kaimą tik todėl, kad važiuojo su mumis Valstiečių lygos vietinės organizacijos vadovas: buvo pritvirtinęs prie radiatoriaus raudoną vėlavėlę.

— Tai mūsų lygos vėliava, — paaiškino jis mums. — Vėliava sako, kad važiuoja draugai. Be jos sunku rasti ką nors kaimo: visi išeina į mišką.

Prieš dvi savaites šiame rajone buvo kruvini įvykiai: atėjo anglai ir pradėjo šaudyti į kaimus. Ir dabar dar netoli nuo kaimo matyti anglių baudžiamosios būrio palapinės. Dauguma valstiečių išėjo į džiungles. Sena moteriškė su dideliais raudonais karoliais ant juodo išdžiūvusio kaklo tarė man:

— Vyrai sužinojo, kad jūs atvažiuosite, iš džiunglių sugrįžo.

Kai mes baigėme pasikalbėjimą ir išėjome į didelę aikštę kaimo centre, ten buvo susirinkę ne mažiau kaip trys tūkstančiai valstiečių. O iš artimiausiojo miško vis rinkosi naujos ir naujos žmonių grupės.

Grįžome mes jau naktį. Slėpingai tylėjo džiunglės, skraidantieji jonvabalai buvo nužūrę laukus ir medžius lyg miriadai žibančių žvaigždžių. Moterys baltomis ilgomis sukniomis atrodė lyg teatre ant siaurų takelių tarp tankių, mėnulio šviesos apšviestų atžalynų. Prie Bramaputros kranto mes sustojome palaukti kelto. Aplinkui beždė tylą, atrodė, nėra nė vienos gyvos dvasios šiose dykumų vietovėse.

— Paida i n u o k i m apie Maskvą... — pasiūlė kažkas iš mūsų.

Tyliai, pusbalsiu, mes užtraukėme dainą, kuri dar niekada nebuvo skambėjusi šiuose kraštuose. O kai baigėme, staiga iš pakrantės krūmų pasigirdo kažkieno nedrąsus balsas:

— Padainuokite dar...

Tuoju po jo kiti balsai pakartojo jau atkakliau:

— Padainuokite dar...

Tai buvo burloškai-indai. Mes padainavome dar, o mūsų palydovas, indas Anada, švėrtė dainos žodžius savo tavyraimams.

Indų Olimpas
(Chaidarabadas - Elora)

Taip vadina indai Chaidarabada — pačioje Indijos širdyje esančią kunigaikštystę. Chaidarabadas iš seno garsus tuo, kad iš čia yra kilę geriausi Indijos poetai; čia taip pat yra puikūs indų kultūros paminklai — Eloros ir Adžentos uolų šventovės.

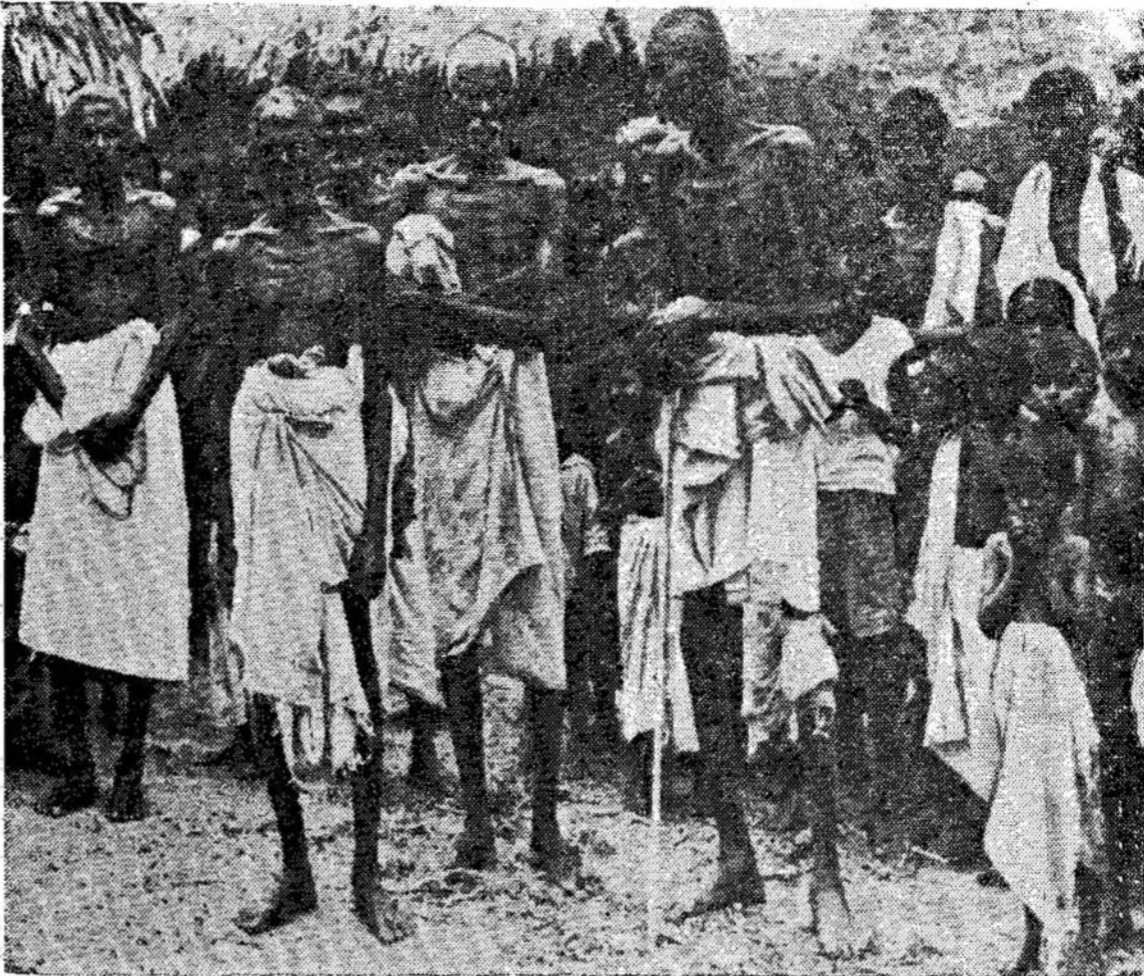
Netoli Aurengabado miesto du su puse kilometro tęsiasi ištisinė uolėtų kalnų virtinė. Daug šimtmečių čia buvo dirbamas titaniškas darbas: prasidėjo jis pirmajame amžiuje, o baigėsi devintajame. Keleto kartų triūsų, geriausių Indijos architektūros meno šėdevrus. Trisdešimt su viršum Eloros uolų šventovių ir vienuolynų, nesuskaitoma daugybė kolonų, dievų ir šventųjų gyvulių figūrų, puikūs bareljefai ant šventovių sienų ir didingieji laiptai, skliautiniai įėjimai ir galerijos — visa tai iškalta iš ištisinio granito masyvo.

Zinančių žmonių patariau, mes nutarėme apžiūrėti žymiausią iš Eloros šventovių — Kailaso šventovę. Skliautinis įėjimas uolos papėdėje iš pradžių pasirodė mums kaip paprasta niša. Eidami pro šią "nišą", mes pamatėme prieš save didžiulį kiemą, suspaustą iš keturių pusių milžiniškomis pilkomis sienomis - uolomis. Iš viršaus žydro dangaus liejosi ryški saulės šviesa, prasiskverbda ma į visus kiemo kampus ir kampelius.

Šventovė stovi kiemo gilumoje. Granitiniame stogelyje viršum įėjimo iškalta didžiulė dievo Šivos figūra — didžiulės išraiškumo jėgos skulptūra. Figūros papėdėje ant akmeninių grindų sėdėjo senas liesas indas ir tęsiamai dainavo liūdną dainą. Jos garsai gaudžiai skriejo šioje akmens karalystėje ir, tarsi radę išėjimą, kilo aukštyn, į žydrąjį dangų.

Už įėjimo arkos matyti didžiulis deivės Lakšmės atvaizdas: ji guli ant lotoso žiedų dramblių apsupta. Du granitiniai drambliai stovi taip pat kieme. Vienas jau beveik visai neteko savo pirmųjų formų ir pavirto akmens luitu be straublio, be ausų, bet kitas dar visai gerai išlikęs. Aplamai, patraukia dėmesį vaizduojamų gyvulių gausumas. Akmeniniai drambliai, liūtai, grifai remia šventovės skliautus, yra galerijų pagrindas, skiria jas viena nuo kitos.

Skulptūra, bareljefai, raižiniai puošia ne tik vidines, bet ir išorines šventovės sienas. Jie vaizduoja scenas iš indų mitologijos, epizodus iš

Pereitoj laidoj matėt vieną pusę Indijos. Štai kita pusė. Tai Madras valstijos gyven-

senovės indų epo Ramajanai ir Machabchartai.

Tikriausiai, senovėje Elora ir jos nuostabiosios šventovės, jos žalioji lyguma, kurioje išblaškyti marmuriniai mauzoliejai, granitiniai bokštai ir paminklai buvo kūrybinio įkvėpimo šaltinis indų poetams, sukūrusiems ne menkesnes savo gražumu poemas ir dainas, kaip pati Elora. Tačiau šių laikų indų Olimpe sėdi jau kiti, nūdieniai "dievai". Anglai, užgrobę Elorą, perdavė ją kaip valdą Chaidarabado nizamui. (Nizamas — kunigaikštis.) Siva pakeitė Mamona, lobimo ir gobšumo dievas. Slėnyje prie kalnagūbrio šalia uolų šventovių atsirado viešbučiai, restorai, užvažiuojamieji namai, kuriuose pusryčiams paduodamos angliška kiaušienė su mėsa ir pakepinta duona su uogiene, o penktą valandą verdama tiršta arbata su pienu. Šalia senovinio forto ant kalno, kur ant nedidelio apvalaus Rems Cheto bokšto iki šiol tebestovi senovinė patranka su apvaliu sviediniu, išsirengė didelė anglų kareivių stovykla. Vargu ar jie atsiųsti čia tam, kad pasigrožytų deivės Lakšmės akmens skulptūra...

Kunigaikštystės sostinėje — Chaidarabade — yra apie milijoną gyventojų. Miestas stovi lygumoje, nusėtoje dideliais akmenimis luitais ir mirguliuojančioje švariais dirbtiniais ežerais su žaliais krantais. Chaidarabade yra daug gražių maurų stiliaus pastatų su nedideliais bokšteliais, kurie apvainikuoti baltais, panašiais į svogūnus kupolais. Miesto centre už aukštos akmens sienos stūkso ištaigingi nizamo rūmai, o netoli jų — kiti rūmai, britų vietininko. Apie nizamą sakoma, kad jis yra turtingiausias pasaulyje žmogus.

Žymi miesto dalis stovi prie pat didžiulio ilgo ežero. Ant ežero jachtklubas "tik anglams" ir nė vienos valtys Chaidarabada galima būtų vietiniams gyventojams pavadinti kapinių miestu — taip daug jų čia, visokio dydžio ir rango, nuo vienišo pilko antkapio akmens ligi marmurinių mauzuliejų.

Chaidarabadas yra viena iš stambiausių Indijos kunigaikštysčių. Anglai ne veltui taip uoliai stengiasi išsaugoti, kunigaikštysčių vientisumą ir "nepriklausomybę": čia, kunigaikštisčių pastangomis, iki šiol viešpatuoja viduramžių tvarka ir feodalinis liaudies masių išnaudojimas. Kartu su angliais kovoja už kunigaikštysčių išsaugojimą ir indų buržuazija, kuriai kunigaikštisčiai yra tik-

tojai, darbo žmonės, aišku. kiti nesiskubina su pagalba. Milijonams grumoja bado Kas jiems, kad mirs milijonai. Bet amerikiečiai ir nai biednuolių.

roji parama išnaudojant darbo mases.

Chaidarabado kunigaikštystė — atsilikimo ir vergijos viešpatija.

Jei neskaitytume anglies šachtų, Chaidarabade visai nėra sunkiosios pramonės. Visą provincijos industriją sudaro daugiausia sagų fabrikai. Vien tik Chaidarabado mieste yra apie 130 įmonių, gaminančių sagas.

(Eus daugiau)

SUSTREIKAVO 65,000 MAINIERIŲ JAPONIJAI

TOKIJO. — Sustreikavo 65,000 mainierių, reikalaudami pakelti algas. Tai daugiausia metalo kasėjai.

Mainierių ir kitų darbininkų padėtis Japonijoje gana sunki.

Įsigykite ir Skaitkite Įdomias ir Naudingas Knygas

- Prisikėlusį Lietuvą.** Parašė A. Bimba, kuris lankėsi po karą Lietuvoje. Knyga turi 222 pl. Kaina \$1.00
- Petro Cvirkos Apysakos.** Aprašoma nuo baudžiamosios iki šių dienų svarbiausi įvykiai. Knyga turi 300 puslapių. Kaina \$1.50.
- Kelias į Naują Gyvenimą.** Parašė A. Bimba. Faktai apie Amerikos žmonių gyvenimą. 224 puslapiai. Kaina \$1.00
- Amerikos Demokratijos Steigėjai.** Parašė visa eilė autorių. Sužinok, kas buvo Washingtonas, Thomas Jeffersonas, Lincolnas, Tadas Kosciuško, Pulaski ir kiti žymūs žmonės. 364 puslapiai. Kaina \$1.00
- Saulėtoji Ispanijoje.** Parašė Edvardas Zdanauškas. Jo atsiminimai iš karo su Franko fašistais. 156 puslapiai. Kaina 50 centų
- Viduramžių Istorija.** Redagavo prof. E. A. Kosminskis. 304 pusl. Kaina \$1.00.
- Su užsakymu prašome prisiųsti ir mokėstį. Per siuntimą mes apmokame.
- Money oredrius išrašykite Z. Janausko vardu ir siųskite sekančiu adresu:**

LLD Kanados Veikiantis Komitetas,
P.O. Sta. C, Box 1007, Toronto 3, Ont.

Montrealo žinios

Bus Sveikatos Pataisymui Namai

I du ar tris metus, kuomet Montreal General ligoninė persikels į savo naujus ant Pine Avenue pastatus, o Children's Memorial ligoninė į General Western Division pastatus, tai General ligoninės senieji ant Dorchester St. pastatai ir Children's ant Cedar Avenue, bus pervesti į sveikatos pataisymo namus. Jų dabar Montreale didelis trūkumas.

Jei tas bus įvykdyta, tai miesto ir apylinkės gyventojams bus didelis palengvinimas sveikatos atžvilgiu.

26 Milijonai Mažiau

Montreal Tramways Komisija raportavo, kad 1950 m. Montreale pravažinėta kar-tikių gatvėkariais ir

autobusais 26 milijonai mažiau, palyginus su 1949 m. Užrekoruota, kad pereinantis metais pervažiavo 370,113,954 keleiviai, o metais prieš tai — 396,087,032 keleiviai. Spėjama, kad gatvėkariais keleivių sumažėjimas atsiliepė dėl to, kad daugumas žmonių įsigijo automobilius, ir kad pakelta tikių kaina.

Gatvėkariai ir autobusai per metus išvažiavo 50,294,674 mylių. Metų laiko lygumoj, kasdieną pervažiavo 708,406 keleiviai, kurie mokėjo tikių, ir 296,371 su transferiais.

75,770 X-Rays

Anti-tuberkuliozinė lyga, vedanti intensyvią kovą prieš džiovos ligą, raportavo, kad per pirmuosius šių metų tris mėnesius yra nuėmusi 75,770

X-rays ant krūtinės. Lygos siekis, kad šiais metais būtų nuimta nemažiau 300,00 krūtinės X-rays.

Iš 75,770 išegzaminavimo, 340 atrasta abejojamų, o 238 žmonės su pasirodymais jau tuberkuliozinių žaidų, iš kurių 178 tik pat pradžioje, 59 jau su gerokai įsigalėjusia džiova, ir trys visiškai sergant. Prie to, egzaminuojant X-rays paveikslus, atrasta eibės įvairių ligų, kaip bronchitas ir panašiai, kurias, laiku suradus, lengvai galima išgydyti.

Taigi, pasitikrinti sveikatą reikalinga ir patartina kiekvienam bent sykį į metus, nušimant X-rays paveikslus.

Montrealas Susilauks TV

Jeigu viskas "gerai eisis", tai gal už poros metų ar daugiau, Montrealas jau irgi susilauks television — radio su paveikslais.

Canadian Broadcast ing Corporation — CBC — planuoja statyti transiterio bokštą ant miesto didžiojo kalno. Pereitą savaitę miestas oficialiai ir galutinai išdavė projektui leidimą.

St. Helen's Salos Projektas

Montrealo miestas randasi ant salos — apgaubtas dviejų didžiųjų, St. Lawrence ir Ottawa, upių, tačiau vasarai atėjus maldynių, jei neturi automobiliaus, nemanyk surasti. Nebent esi pasirošęs purvuotame upės pakraštyje maldytis. Ir tai policija pamaciūs dar nuvys.

Kad pašalinus bent dalinai šitą nemalonią padėti, miesto taryba, kaip majoras pranešė, projektuoja ištaisyti maldynes ant St. Helens salos. Miestas salos įrengimui jau įnešęs \$2,683,500 ir apskaitliuojama, kad užbaigimui projekto dar bus reikalinga \$2,000,000.

Maldymuisi bus įtaisytos trys vandens duobės, dvi vidutiniško dydžio ir viena didesnė. Taipgi bus vonios paviljonai. Bus įtaisyta žaidimams aikštė, drabužių pasidėjimui kabetai ir kt.

Taigi, nenusiminkite, gal kada nors tos puikios svajonės ir bus išpildytos.

Apsivedė

Balandžio 21 d. sukūrė šeimyninį gyvenimą Jonas Vaitiekūnas su Viktorija Rinkiute, Prano ir Monikos Rinkų dukrele. Vestuvių pokylis atsibuvo Lietuvių Vytauto Klubo svetainėje. Da-

lyvavo daug svečių vietinių ir Jono draugas A. Simanavičius iš Jungtinių Valstijų. Svečiai, sakosi, buvo labai puikiai pavaišinti ir pamylėti.

Jaunavedžiai "medaus mėnesiui" praleisti išvažiavo į Jungtines Valstijas. Deja, negailestingoji nelaimė priverė juos grįžti namo pirmiau, negu buvo planavę.

Staiga Mirė

Pranas Rinkus, 60 metų amžiaus, kuris prieš savaitę laiko apženių dukterį Viktoriją, staiga nuo širdies ligos mirė balandžio 27 d.

Velionis atvažiavo į Kanadą 1913 m. ir, rodos, visą laiką gyveno Montreale. Buvo rimtas, visuomeniškai apsišvietęs žmogus. Priklausė prie Lietuvių Literatūros Draugijos, prie Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Dr-jos, taipgi prie DLK Vytauto Neprių. Klubo pašalpinės draugijos buvo ir klubo šerinininku.

Paliko nuliūdime žmoną Moniką ir dvi dukteris — Viktoriją ir Janę.

Kilęs iš Kretingos apskr. Salantų valsč., Klausgalių kaimo, kur paliko seserį ir brolių.

Nusižudė

Balandžio 21 d. nusižudė

Kasparas Simanavičius. Ville Lasfle miesdijuko miške buvo rastas pasikoręs. Savizudystės priežastis, nėra žinoma.

Galima pasakyti, kad Kasparas — jis tik šiuo pirmu vardu daugumai lietuvių ir buvo žinomas, — mylėdavo išsigerti, bet tuo jis tik pats save skriaudė. Tačiau jis nėra nieko kito nuskriaudęs ar užgavęs. Buvo žinomas kaip teisingas, malonus, su pažangiais palinkimais žmogus. Todėl jo įvykdyta savizudystė jo artimiesiems sukėlė didelį gailestį.

Serga

Kiek laiko atgal, Edvardas Aleksandravičius turėjo ant nosies operaciją. Po poros savaičių pasveikęs pradėjo dirbti.

Edvardas Strellis dirbtuvėje susižeidė du rankos pirštus. Nors nėra pavojinga, tačiau, manoma, kad apie porą savaičių, jei ne daugiau, negalės dirbti. Gydosi namie.

Albinas Šilinis, balandžio 19 d. turėjo operaciją. Dabar jau randasi namie.

Serga Varaška, bet kokia liga, korespondentui neteko sužinoti.

Tel.: BELairs 2200.

Valandos: kasdien nuo 3 iki 4 v. po piet ir pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį 7-8 val. vakaro, arba sulig susitarimo, išskiriant šeštadienius ir sekmadienius.

Daktaras Rabinovičius

Chirurgas Specialistas

Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydu įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir persvietimus (X-Rays) Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kalna 4351 ESPLANADE AVE., MONTREAL, QUE.

Dr. Roman Pniewski

Dvugelį Metų Praktikuojęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Vidaus ligų, Akūserijos ir Venerinių ligų

3537 PARK AVE. Tel. HA. 7623 MONTREAL

Valandos Nuo 3 iki 9 Val Po Pietų

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

Valome, dažome ir sutaisome vyriškus ir moteriškus drabužius. Pageriname (Drex) reinkautus. Taipgi valome kitus namų reikmenis, kaip: langatieses (curtains), antklodes ir taip toliau, išskiriant skalbinius.

Paimame is namų ir pristatome atgal. Pagerintas patarnavimas. Darbas garantuotas.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRENmore 1135

Telefoną Atsako Lietuvaitė

Savininkai: J. Matulaitis, G. Kriaučiūnas, A. Majauskas

Tel. LA. 4441

Dr. H. Rosenfeld'as

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir DLK.V.N.P.D. Gydytojas Kalba Lietuviškai

Valandos: 2-4 v. p. p., 7-8 v. v. ir susitarus 4539 PARK AVE. Montreal, Que.

Telefonas: HE. 3466

VERDUN PLUMBING CO.

Plumbing — Heating — General Work Saltkalvystė, Suvirinimas gesu, metalinių cementu ir kiti darbai sulig susitarimo

633 Burnside St., Montreal, Que.

Savininkas P. Gurklis

WINDSOR

Dry Cleaners & Dyers Co. Ltd.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Greitas patarnavimas.

20 Metų Patyrimas Garantuoja Darbą

Savininkai: A. Keršys, P. Petrusis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 Church Ave. TRENmore 6679

VERDUN, QUE.

Volga -- Donas

Prof. Dr. K. Bieliukas

Lietuvos TSR Mokslų Akademijos tikrasis narys

Lėtai ir didingai plauna savo vandenį Donas — "tykusis Donas", kaip praminė liaudis savo mylimą upę. Tačiau nebetykus dabar Donas. Ant jo krantų ir iki pat Volgos, iki legendarinio miesto didvyrio — Stalingrado — vyksta žmogaus akims dar nematyta statyba. Tvirtai žingsniuoją gigantiški ekskavatoriai, kaip upės srovė liejasi betonas, žybcioja elektrinio virinimo ugnys, naktinis stepė nušviečia elektros pašvaistės.

"Dėl Volgos - Dono laivybos kanalo statybos ir žemių drėkinimo Rostovo ir Stalingrado srityse" — taip vadinas 1950 m. gruodžio mėn. 23 dieną TSRS Ministrų Tarybos priimtasis nutarimas. Šis tarybinės vyriausybės nutarimas — dar vienas puslapis komunizmo kūrimo istorijoje, dar vienas gigantiškas darbas įgyvendinant milžiniškąjį stalininį planą gamtai pertvarkyti.

Ties Stalingradu ir Kalačo miestu Volgą nuo Dono teskiria siauras žemės ruožas. Ar nebūtų galima ištaisyti tą gamtos "klaidą", kuri privertė didžiausią Europos upę įtekėti į uždara Kaspijos jūrą ir tuo atėmė jos vandens keliui išėjimą į pasaulį?

Šių dviejų didžiųjų upių geografinė padėtis jau labai seniai kėlė mintį sujungti jas perkasu. Ši mintis buvo kilusi dar Petru I, tačiau nei jam, nei kitiems nepasisekė įgyvendinti šios svajonės, nes Rekonstrukcijos" I r a n e. Tarp kitų dalykų, amerikiečiai pasiūlė Iranui \$250,000,000 paskolą. Visas reikalas buvo pavestas Overseas Consultants Inc., kuri turi tarpininkystę su Standard Oil of New Jersey.

Antrojo pusėj 1949 metų, Irano ša (karalius) lankėsi Jungtinėse Valstijose. To pasekos buvo tos, kad kovo 23 dieną 1950 metų buvo sudaryta sutartis, pagal kurią amerikiečiai pasižadėjo duoti Iranui militarinę pagalbą. Sutarties tikslas, aišku, buvo ekonominis įsigalėjimas Irane. Ketvirtas straipsnis sako, kad "Irano valdžia... sutinka palengvinti gamybą, transportą, eksportą ir pardavimą Jungtinių Amerikos Valstijų valdžiai... žalios ir pusiau apdirbtos medžiagos, ne jų jėgoms buvo tokia statyba. Ir tik socialistinė santvarka įgalino amžių svajonę paversti realybe. Vos susikūrusi Tarybų valstybė ėmėsi europinės dalies jūras jungti į vieną vandens transporto magistralių sistemą. Volgos - Dono kanalo staty-

ba galutinai išsprendžia šią problemą.

Volgos - Dono laivybos kanalo trasa eina nuo Krasnoarmeisko prie Volgos iki Kalačo prie Dono. Ji palyginti neilga — iš viso 101 km, tačiau kanalo statytojams teko nelengvas uždavinys. Toje vietoje, kur Volga ir Donas pasuka vienas kito linkui, upės skiria aukštuma. Tą aukštumą reikia nugulėti ir tam statomi "vandens laiptai" — šliuzai. Jie pakels vandenį ir laivus 88 metrus virš Volgos vandens lygio ir paskui juos vėl nuleis į Doną. Tokių "laiptų" bus trylikos, devyni iš jų — į Volgos pusę, keturi — į Dono pusę, kiekvienas po 10-13 metrų. Bet kur gauti vandens tokiam "aukštam" kanalui pripildyti? Iš pirmo žvilgsnio gal ir keista — kanalas gaus vandens... iš Dono, kurio lygis yra 44 metrais žemesnis už kanalą. Tarybiniai žmonės privers Doną plukdyti savo vandenį ne vien žemyn, bet ir aukštyn: milžiniški vandens siurbliai kas sekundę perpils iš Dono į kanalą 45 kubinius metrus vandens — 45 tonas per sekundę!

Atsiras žemėlapyje ne vien naujas kanalas, bet ir naujas 180 km ilgio ir ligi 30 km pločio ežeras: Cimlianskajos vandens rezervuaras. Mat, ties Cimlianskaja Doną

užtvens 40 metrų aukščio užtvanka. Pavasarį Donas labai vandeningas, o vasarą jis visai nusenka. Užtvanka pastos kelią pavasario vandeniui. Ir vasarą rezervuare sukauptas vanduo (apie 13 milijardų kubinių metrų) bus paleidžiamas Donu žemyn, kad jis pakeltų upės vandens lygį, ir iki pat Rostovo galėtų plaukioti dideli Volgos laivai. Kol Donas šeiminkavo savo valia — vandens nepakako. O kai atėjo sumanus gamtos šeiminkas — tarybinis žmogus, vandens užteks viskam: ir pačiam Donui, ir Volgos - Dono laivybos kanalui, ir tankiam laukų drėkinimo kanalų tinklui.

Tačiau kur gauti tiek jėgos, kuri sugebėtų varyti Dono vandenį aukštyn į laivybos kanalą ir į sauringas stepes? Ir šią pareigą tarybinis žmogus uždėjo pačiam Donui. Prie Cimlianskajos pylimo bus įrengta hidroelektrinė, kurios pajėgumas bus 160 tūkstančių kilovatų. Šitokio pajėgumo pakaks ne vien galingsiems vandens stotims, varančioms vandenį į laivybos ir drėkinimo kanalus, bet ir žemės ūkio elektrifikavimui bei fabrikams ir įmonėms.

Cimlianskajos ir kituose mažesniuose šios sistemos rezervuose sukauptas vanduo įgalina drėkinti 75,000 ha ir iriguoti 2 milijonus ha žemės Stalingrado ir Rostovo srityse. Tuo tikslu statomi dar 190 km ilgio Dono magistralinis kanalas ir bendro 568 km ilgio skirstomieji Aukštutinio Salo, Ze-

mutinio Dono, Bagajevskos, Sadkovsko, Azovo, Jergininsko ir Čiro kanalai, iš kurių vėl šakosis vis smulkesnis drėkinimo ir irigavimo tinklas.

Puiki šių milžiniškų plotų netolimos ateities panorama! Gigantiškas šių milžiniškų darbų užmuojis! Juk tarybiniai žmonės nutiesia sauringomis stepėmis upes, sukuria naujus ežerus. Viskas įmanoma tarybiniam žmogui. Tarybinė santvarka įgalino žmogų užvaldyti gamtą, ištaisyti jos netobulumus. Ir nėra kliūčių, kurios neleistų įgyvendinti mums savo svajonių. Štai tarp Dono ir Salo upių yra didelė aukštuma. Kaip nugulėti šią rimtą kliūtį, trukdančią nutiesti Dono magistralinį kanalą? Perkelti su siurblių pagalba vandenį per aukštumą? Ne. Apskaičiavimai parodė, kad tam reikia ypatingai didelių išlaidų. Atrastas kitas sprendimas. Kanalas eis tuneliu — po žeme. Ir Maskvos metro statytojai jau pradėjo tunelio kasimo darbus.

Tarybinis mokslas ir technika įgalina dar nematyti pasaulyje būdu ir spartumu vykdyti mūsų, kad ir pasakiškai skambančius, sumanytus. Volgos - Dono statybose visi žemės ir betono darbai mechanizuoti. Pavyzdžiui, Cimlianskajos hidromazgo statyboje veikia betono fabrikas - automatas. Per parą šis fabrikas perdirba 400 vagonų medžiagos, o jo visą gamybą valdo vos keletas žmonių. Statybose dirba žingsniuojantieji ekskavatoriai, kurių aukštis lygus 9 aukštų namui, dirba naujausios konstrukcijos skreperiai buldozeriai, sunkvežimiai-gi-

gantai ir t.t. Nauji, nematyti laivai pasirodė Dono upėje. Tai žemsiurbiai, kurie viename gale kasa vis tolyn kanalą, o kitame tuo pačiu metu iš išsiurbtų žemių pila pylimą. Pati priešakinė ir naujausia tarybinė technika ateina žmogui į pagalbą, palengvina ir pagreitina jo darbą.

Realybe virsta liaudies troškimai, kuriuos ji išreiškė davė gražiose pasakose. Įgyvendinama amžių svajonė apie penkių jūrų sujungimą, kurio dėka savo gėrybėmis, pasinaudodami pigiais vandens keliais, galės pasikeisti kraštai, nutolę vienas nuo kito tūkstančiais kilometrų. Praeis metai, antri ir laivai su Baku nafta išmes savo inkarus Done, o Volgoje pirma kartą pasirodys laivai su Donbaso anglimi. Sieliai iš miškingo Kamos upės aukštupio pratęs savo kelią į nemiškingas Dono stepes, o medvilnė iš stepių plantacijų nuplauks į Maskvos įmones. Maskvos — kuri taps uostu penkių jūrų — Baltijos, Baltosios, Kaspijos, Azovo ir Juodosios.

Derlingos yra Stalingrado ir Rostovo sričių stepės. Jų milžiniškuose plotuose gali augti vertingos kultūros pradedant augsavarpiais kviečiais ir baigiant medvilne, ryžiais, vynuogėmis. Bet nuo periodiškai pasikartojančių sausrų kas 3-4 metai derliai žūsta. Negalima pilnai išvystyti gyvulininkystės, nes dėl drėgmės stokos nėra pašarų bazės. Ir štai — 1951-1956 metų bėgyje Dono vanduo drėkinimo ir irigacijos sistemos kanalais toli įsiskverbs į kolūkių laukus, ir neapžvelbuldozeriai, sunkvežimiai-gi-

(Pabaiga ant 12 pusl.)

Jeį Jums Reikalingas Elektrinis Darbas, Šaukite

Virball Electric, Reg'd

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas Garantotas — Greitas Patarnavimas

Visokios rūšies elektros įtaisymas, bei pataisymas

Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: Stasys Virbalas, Tel. DO. 3655

816 Jean Talon, W.

Montreal

Parduodam Namus

Parūpinam Ugnies, Vagystės, Automobilių Stiklo ir Kita Apdrauda

Parduodam Laisniuotus Tavernus Grosernes, Mėsines, Icecream Parduotuves ir Kitus Biznius

Rašykite, Telefonuokite ar Atsilankykite Asmeniškai

EUGENE PLAWUTSKY

6440 -- 11th Ave. -- Tel. DO. 8076

ROSEMOUNT, MONTREAL, P. Q.

Parduodam Namus

PAROPINAM UGNIES, VAGYSTĖS, AUTOMOBILIŲ, STIKLO ir t.t. APDRAUDA

PARDUODAM LAISNIUOTUS TAVERNUS, GROSERNES, MĖSINES, ICE CREAM PARDUOTUVES IR KITUS BIZNIUS

Naujus 2 Flatų Duplexus — Visi Moderniški

Naujus 4 Flatų Duplexus — Visi Moderniški

Taipgi

Turime Keletą 2, 4, 6 Flatų Namus,

Pastatytus 5-10 Metų Atgal

Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai

Mes esame properčių ekspertai

REED'S REAL ESTATE

4334 VERUN AVE., VERDUN

Tel. YOork 5558; sekmadieniais ir

vakarais po 8.30: TRenmore 1678

Mr. Russell O. Bennett, Manager

(Reed's Renting Service Reg'd)

NAMŲ DEKORAVIMO KONTRAKTORIUS

Otto Ramanauskas

2520 Hochelaga St. Montreal Tel.: FA. 6474

Maliavojam, popieruojam, išyginam grindis ir dekoruojam naujus ir senus namus.

BRONIUS URBANAVIČIUS

Liaudies Keršytojai

(Tąsa)

Grigas mums aiškino kai kurias partizaniško gyvenimo detales:

— Mūsų sargybos išstatytos. Jūs, draugai, stenkitės užmigti. Taip jau visada yra — partizanai dieną ilsisi, naktį žygiuoja. Kaip matote — dabar pavasario pradžia. Greit miškai ir krūmai apsirėngs žaliu aprėdu. Tada girioje — mes šeimininkai. Fašistai mėgsta geriau tykoti pagiriais, negu eiti į tankumynus.

Su mumis kartu žygiavo 3 partizanai — žvalgai, priskirti iš vieno baltarusių dalinio. Jie turėjo padėti mums, naujokams, pereiti šias vietas, gerai įsisavinti partizaniško maršo techniką.

Sekantią naktį mes perėjome geležinkelio liniją.

Seni partizanai vykusiai išrinko vietą, gerai išžvalgę, ir nemažas mūsų būrys mikliai peršoko pavojingą vietą, tyliu žingsniu.

— Keturi kareiviai nuėjo į kairę, o keturi į dešinę. . . — aiškino žvalgai. — Jie grįš po dvylikos minučių į šią vietą. . . Spauskit, vyručiai, ir žiūrėkit, kad nežvangėtų ginklai. Naktį toli girdisi. . .

Tačiau netrukus anoje pusėje geležinkelio mes išklydome iš kelio. Užuoat ėję šiaurės-vakarų kryptimi, pasukome į pietų-vakarų.

Buvo po vidunakčio. Ir staiga netoli išgirdome storą, vokišką balsą:

— Halt!

Mus lydėję senieji partizanai ranka parodė ženklą, kad neišsigastume ir nekeltume panikos. Tada ramiai, katės žingsniu, jie pasuko atgal, o mes pasekėme juos. Fašistas net ir neiššovė.

— Po velniais! Mes ko tik neužlipome ant jų garnizono, — tarė vienas iš žvalgų, ūsuotis. Didelė kailinė kepure. Jis tai ištarė taip ramiai, lyg būtų sakęs, kad mes vos nepatekome į vaismedžių sodą. Greit pradėjo aušti, ir mes sugulėme prie mažučio upelio, krūmuose. Prie pat mūsų žvelgėjo srauni, bet negili tekė. Buvo vėsu. Norėjom valgyti. Partizanai po krūmus šlumšėjo, laužydami šakas ir darydami guolį.

— Netrukšmaukite, — perspėjo Grigas. — Kai prašvės, mes apžiūrėsime apylinkes.

— Kažkas, lyg ir mažai pažįstamos vietos, — kalbėjo ūsuotis, pargriuvęs ant pilvo ir sukdamas papirosą. — Aš sakiau Mykolui, kad jo kompas seniai reik išmesti varlėms į balą. O jam vis gaila. . .

Mykolas — ilgas, sausas, tylus vaikinys nušliaužė kaž-

kur į kalvutę, o paskui greit grįžo atgal ir tarė:

— Aš uoste užuodžiu, kad netoli ginkluoti žmonės. Aš girdėjau, kaip kažkas burbuliavo svetima kalba.

O paskui jis išsitęsė aukštieknikas ir pasiūlė:

— Nusnauskim minutę, kitą, viskas paaiškės. . .

Kai kurie iš mūsų jaudinosi. Ir nieko nuostabaus. Daugelis dar neturėjo kautynių krikšto, buvo geltonplunksniai, mums kiekvienas nakties triukšmas rodėsi mažesniu ar didesniu pavojumi. Senų partizanų ramumas veikė padrašinanti. Kantriai laukėme, kol išaiškės padėtis.

Kai pakilo saulė ir gerai apsižvalgėme, kur buvome patekę — net aiktelėjome. Už kilometro, aukštumoje, buvo matyti spygliuotomis vielomis apvestas bunkeris.

Ten vaikštinėjo sargybinis. Iš bunkelio ėmė listi išsimiegoję kareiviai. Jie švilpavo, dainavo, mankštinosi. Už pusantro kilometro pasirodė beesas antras garnizonas. Ten bandė lengvąjį kulkosvaidį. . . Sėdėjome lyg spastuose. Buvo mūsų tarpe ir tokių naujokų, kurie blyško ir nervinosi.

Seni partizanai mus ramino:

Būna tokių momentų, kai įsikandi granatos žiedą ir ruošiesi susisprogdinti. Tada tai neįjauku. . . O dabar — tik per petį nusispiauti. Ištupėsime fašistų panosėje, o jie ir nesusiprotės, kokie čia svečiai! Tegul tik naktismotinėlė paskubina. Išskitės! Išspruksime.

Nepažįstami žmonės

Vienuoliktą valandą ryto išgirdome per krūmus kažką atbrazdant. Žvalgai davė pavojaus signalą. Pasiruošėme.

Tiesiai į mūsų besiilsintį būrį įmaklino nepažįstamas piletis. Jis pastebėjo nukreiptus į save šautuvus tada, kai beveik su krūtine atsisirėmė į vamzdį.

Žmogus išblyško ir ėmė drebėti, kaip epušės lapas.

Jis buvo prastai apsirengęs, apiplyšusiais batais, vidutinio amžiaus. Pažastėje nešėsi tuščią maišą.

— Sėskit ir nę žodžio! — pasiūlė jam partizanai.

To žmogaus tirtėjo kojos ir rankos. Jis taip išsigando, kad pradėjo negalėti nę žodžio išarti. Suprantama, kad jo mes negalėjome tuoj pat atleisti, nes jis galėjo mus išduoti.

— Nebijokite, — ramino jį Raguotis. — Mes tarybiniai partizanai.

Bet sulaikytasis vis dar labai jaudinosi ir žiūrėjo į mus, kaip į bašiausius žmones.

— Čia nėra ir nebūna par-

tizanų. . . — vebleno jis.

— Mes tarybiniai partizanai, — pakartojo Grigas. — Mūsų nebijo dori žmonės.

— Čia niekad nieks nematė partizanų. — Kartojo jis, baukščiai dairydamsis, lyg paukštis patekęs į kilpą.

Grigas, Fedko ir Raguotis jį ėmė smulkiai klausinėti.

Jis pasisakė savo pavardę. Jis labai noriai pasakojo, kur ir kokie yra hitlerininkų garnironai, kuriais keliais galima praeiti be pavojaus ir kur galima užtikti policininkų.

Žmogus kalbėjo daug ir, atrodo, nuoširdžiai.

Bet jo baimė mums išblaškė ilgai nepavyko. Jis sėdėjo susitraukęs ir nusiminęs, lyg matytų prieš save atvirą kapo duobę.

Po kiek laiko mūsų sargybiniai Melnikaitė ir Burokas atvedė dar du nepažįstamus žmones. Abu jie netoli upelyje gaudė žuvį.

Vienas iš sulaikytųjų buvo stambus vyras, dideliai skruostakauliais, a iškiom, juodom ir piktom akimis. Antrasis — jo sūnus. Abu jie ėjo išdidžiai, bardamiesi su sargybiniais.

— Kur jūs mane vedat? — keiksnojo stambus vyras.

— Aš jums sakau, kad manęs jūs neturite teisės sulaikyti. Aš savas! Aš tiek gero darau jums!

— Štabe išsiaiškint, — atsakinėjo jam sargybiniai.

— Po kokius man štabus vaikščioti! — niūso vyras. — Aš kasdien užėinu pas komendantą! Aš dirbu kartu su kapitonu Hoppe! Pažįstat kapitoną Hoppe?

— Mes netoli gyvenam, — maišėsi pašnekės sūnus. — Ten namuose yra tėvelio liudijimas. Ir ginklų mes turim.

Atvestas pas Grigą, Fedko ir Raguotį žvejys atsistojo, kariškai išsitempdamas, ir prisistatė esąs vietinis policininkas ir gestapo bendradarbis. Jis griežtai pareikalavo jį tuojau paleisti.

— Suspėsite. . . Žuvelės nepabėgs. . . — tarė Fedko, lyg ir juokaudamas. — Pasikalbėsime. . . Sėskite. . .

— Yra čia bolševikų? Yra tarybinių partizanų?

— Nėra! — tvirtai atsakė vyrškis. — Aš pats budriai dairausi. Buvo vienu metu pasirodę — likvidavom.

— Likvidavote? — teiravosi galvą palenkęs ir žemėn žiūrėdamas, Grigas, matyt, nenorėdamas pasirodyti, kad jaudinasi. — Jūs vienas pats?

— Kaip tai vienas? Kartu su jumis. . . Buvo čia prieš mėnesį jūsiškiai latvių ir vokiečių daliniai. Aš nurodžiau. Teisingas buvo pranešimas. Radom ginklus, tris paėmėm.

Išdavikas atsisuko ir kažkur mostelėjo į kitą upelio pusę.

— Mūsų bažnytikaimy parakorė. Negirdėjot? Man premiją išmokėjo.

— Čia nėra ir nebūna par-

žmogų, pardavusių savo tėvynę, tapusių žemiausios rūšies niekšu, besigiriančiu krūvele pinigų, gautų už svetimą kraują.

— Jūs iš tų vietų? — paklausė Raguotis. Jo tamsios akys nepajėgė slėpti rūstybės kibirkščių. — Ar nežinote štai tokio žmogaus. . .

Jis pasakė pavardę asmens, kurį mes pirmąjį sulaikėm.

— O kaipgi! Slapstosi, biauzybė! Aš pats vakar ėjau patikrinti, ar nepareina namo.

— Kodėl jis slapstosi?

— Bolševikų laukia. Raudonas! — šnyptė išdavikas ir mums, besiklausant to nepaprasto teismo, darosi nepakeliamai biauuru žiūrėti į taip žemai nuslydusį padarą, jau nebeprimenantį žmogaus, o tik nuodingą gyvatę, pasiruošusią kiekvieną minutę kirsti savo žudančiu geluoni.

— Mes su sūnumi čia visus sutvarkėm, — gyrėsi savo piktadarybėmis gestapininkas. — Tik dar anas slapstosi. . . Bet pėdas radom. Žinom, kas jį slepia.

Po to jis mums dar daug papasakojo apie kitus jo sekamus garbingus, tarybinius žmones, apie vokiečių garnizonus, visiškai neatsiprotėdamas, kad jį klausinėja tarybiniai partizanai, kad jis stovi prieš liaudies keršytojus ir kad jau daugiau jam nebus lemta talkininkauti gestapui, žudyti mūsų žmones.

Visą laiką buvo girdėti abiejuose garnizonuose šaudant. Kareiviai, matyt, mokėsi.

Staiga sutratėjo automatu serija visai netoli, krūmuose. Greit pasirodė Burokas, vesdamas tuščią dviratį.

— Jūs šovėte? — paklausė Grigas.

— Mes!

— Kas atsitiko?

— Vaziavo keliuku tiesiai pas mus hitlerininkų karininkas, — atsakė Burokas. — Ir atvaziavo. . . Melnikaitė puikiai šaudė! Ji pastebėjo pirmoji. . .

— Ko jūs ieškote? — paklausė kažką supratęs ir nusigandęs gestapininkas.

— Mes ieškom tokių, kaip tu, liaudies priešė ir tėvynės išdavike! Kaip tave dar nešioja mūsų šventa žemė?

— Kas jūs tokie? . . . — baugiai apsidairė policininkas.

Ir kiek jis buvo išdidus, girdamasis savo baisiais darbais, taip dabar susmuko ir ištižo. Niekšai drąsus tiktai prieš savo aukas.

Dabar mes atvedėm anskti rytą sulaikytą žmogų ir suvedėm akistaton.

— Pažįstat vienas kitą? Gestapininkas išblyško it sniegas. Dideli prakaito lašai ėmė riedėti per veidą. Jis ty-lėjo nudelbęs akis žemėn.

Antrasis gi atsakė guviai: — Pažįstu aš jį, gerai! Mū-

šlykštu buvo žiūrėti į tą

sy kaimo pabaisa. Hitlerininkų šuo. . .

Niekšas, išgirdęs tuos žodžius, krūptelėjo. Jis pakėlė akis ir siaubiai apsidairė. Dabar jis galutinai suprato, kad prieėjo liepto galą.

Vakare mėg priėjome Dauguvą, tiksliai toje vietoje, kur pagal žemėlapij numatėme persikelti.

Mums labai daug padėjo pirmas mūsų sulaikytasis žmogus. Galų gale jis suprato, kas mes tokie. Jo baimė dingo. Ir jis savanoriškai ėjo su mumis ligi pat upės, sumaniai apvesdamas mažais takeliais pro kaimus, kur stovėjo policija.

Mes širdingai su juo atsiveikinome. Jis ir baltarusių partizanai grįžo atgal. O mūsų kelias vedė tolyn į vakarus, per Dauguvą, Lietuvon.

Mūšis

Sutemo. Dangus buvo žvaigždėtas, naktis šilta.

Žvaigai sugrįžo nuo Dauguvos kranto.

— Vieta puiki, — tarė jie.

— Dargi medžiaga plaustams vietoje. . . Netoli stūksa kažkoks aplūžęs kaimelis.

Bet nieko įtartino nesimato.

Mės virtine nusileidom prie pat upės.

Plati vandens juosta blizgėjo prieš mus. Tolumoje juodavo miškingas krantas.

Ten, kur stovėjome — buvo įrengtas kažkas panašaus į miško sandėlį ar laikinas dirbtuves. Čia voliojosi daugybė baltų medžio skiedrų ir į štabelius buvo sukrauti ką tik pagaminti telefonų stulpai ir sijos tiltų statybai.

Grigas sukomandavo:

— Pasiskirstyti grupėmis.

Nešti balkius į upę. Rišti plaustą!

Kulkosvaidininkai atsigulė gale štabelio ir dėl viso ko nukreipė savo ginklus nežinomo kaimelio link. Iš kito sparno pastatėm porą automatininkų.

Darbas įpusėjo. Skambiai bildėdami ritosi iš štabelių stulpai, o partizanai juos nutvėrė vilko prie vandens.

Atrodė, kad per valandą mes turėsime persikėlimo priemonę. Ražas iš kažkur atnešė ilgas kartis.

— Su delnu neirkluosi ir nevaurosi, — kalbėjo jis. — Aš dar atnešiu tokių irklų. . .

Netikėtai iš kaimo ėmė pliekti šautuvų ugnimi. Ir tiesiai į mus.

Vienas partizanas staiga nugriuvo knūbščias, krūtine užgulęs baltuojantį rastą. Taip jis ir liko gulėti, ant Dauguvos kranto suradęs sau kapą.

Nieko nelaukdami atsiliepė mūsų kulkosvaidininkai.

Metėm darbą, išsipyllėme grandine. Truktelėjome su-telkta ugnimi. Kaimė šaudymas užgeso.

(Bus daugiau)

Nr.

MOR
atgal
Kaspat
priklat
daktor
apie jv
jo an
Auka"
žinioje
neakty
"Pijokā
dė" (s
tuviai
— K.
Pald
ma, de
venti,
ir už t

Šito
žastj
rius, c
lis. T.
tas, j
kaip j
naviči
bet p.
gus.

Tikr
žastis
tai ka
gali j
pas ž
dirbo,
bo atl
duota
gy. t.
žiurin
darbu
priver
džiam
redak
dvi di

Iš
rašo
ir ji
ront

T

To

view

gre:

tain

Fact

Pranešimai

Hamilton, Ont.

Susirinkimas

Šiuo pranešame, kad Sūnų ir Dukterų Draugijos 2-ros kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 6 dieną, Karpato rusų salėje, 707 Barton St. E.

Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes turime daug reikalų aptarti. Susirinkimas prasidės punktualiai 2 valandą po pietų, prašome nesiūvėtuoti.

Valdyba

Delhi, Ont.

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Draugijos 6-tos kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, gegužės 6 dieną, 5 val. vak., Klubo name, Hawtrey.

Visi nariai prašomi patikrinti narines knygytes, kaip duoklės stovi, ir dalyvauti susirinkime. Prasideda darbai, tai kito susirinkimo greitai nebus.

Valdyba

Toronto, Ont.

Susirinkimas

Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmos kuopos mėnesinis susirinkimas atsibūs sekmadienį, gegužės (May) 6 dieną, 2 valandą po pietų, nuosavoj svetainėj, 160 Claremont St.

Visi nariai kviečiami dalyvauti.

Valdyba

Toronto Lietuvių Moterų Klubas Rengia Parengimą Paminėjimui

Motinių Dienos

Sekmadienį, Gegužės 6 Dieną

Lietuvių Svetainėj

(160 Claremont St.)

Programoj bus dainos, muzika, baletas. Dainuos Moterų ir Jaunimo chorai. Bus perstatyta vieno veiksmo juokinga komedija "NESIPRIEŠINK".

BUS VIESNIA KALBETOJA

Visos ir Visi Kviečiami Atsilankyti ir Prisidėti Prie Motinių Pagerbimo

Pradžią 8 v. v.

Laisva Įžanga

Rengėjai

Toronto žinios

Perstatys Veikalą

Toronto Lietuvių Moterų Klubas perstatys gražią komediją "Nesipriešink". Ji bus perstatyta šį sekmadienį, gegužės 6 dieną, laike Motinių Dienos paminėjimo.

Nepamirškite ateiti ir pamatyti. Be to, bus daug gražių kitų dalykų programoj.

Susizeidė P. Pleskus
Sūnų ir Dukterų Draugijos

Paieškojimas

Paieškau partnerio į hotelio biznį su 30 ar 35 tūkstančiais kapitalo.

Chas. Pempė,

R. R. 2, Wardsville, Ont.

1-mos kuopos protokolų sekretorius drg. P. Pleskus nelaimėje skaudžiai susizeidė. Jam darbe liko sulaužyta kofa. Dabar jis randasi St. Michael ligoninėje, ant Victoria ir Queen St., Room 312-B.

Linkiu draugui sekmingai perkentėti skausmus ir greitai pasveikti.

Graži "Shower Party"

Pereitą sekmadienį buvo surengta didžiulė "shower partija" Reginei Strazevičiūtei, kuri rengiasi pereiti į šeimyninį gyvenimą.

R. Strazevičiūtė yra užsitarnavusi didelę pagarbą iš visuomenės, tad į partiją atsilankė labai didelis moterų skaičius ir atnešė daug puikių dovanų.

Regina daug patarnavo Toronto ir kitų kolonijų lietuviams dainuodama jų parengimuose. Ypatingai ji daug padėjo Toronto lietuviams mokindama jaunimą dainuoti. Dabar ji mokina

Moterų chorą, kuris vėl pasirodys Motinių Dienos parengime.

Linkiu jai geros kloties ir laimingo naujo gyvenimo.

Aplankė "Garnys"

Mery ir W. Marcinkus, iš Mimico, aplankė "garnys", palikdamas gražią dukrelę.

Motina ir duktė jaučiasi gerai.

Report.

VOLGA — DONAS

(Atkelta nuo 9pusp.)

giamas ganyklas. Žydinčiais sodais virs šie milžiniški plotai, gausus ir nepriklausantis nuo gamtos užgaidų bus derlius.

Donas tieks gyvybę ne vien vandeniu. Iš hidroelektrinių prie Dono sruvens laidais elektros energija, su kurios pagalba visi sunkieji žemės ūkio darbai bus atliekami mechanizuotu būdu. Kaip pasakoje: "Elektra ars ir sės, elektra derlių ims..."

Tik tarybinė valdžia, tik bolševikų partija gali spręsti tokius grandiozinius uždavinius, iš pagrindų keičiančius žemės paviršių ir priverčiančius gamtą tarnauti laudies gerovei. Volgos - Dono kanalas su visa jo sistema — dar viena grandiozinė statyba. Tai statyba, kuri dar labiau mus priartins prie visų mūsų tikslo — komunizmo.

Maurice Chevalier, garsus Francijos dainininkas, kuriam amerikiečiai neduoda vizos į važiuoti. Visas jo "nusikaltimas" yra tas, kad jis pasirašė Stokholmo apeliaciją prieš atomines bombas. Jis ketinas bandyti atvykti į Kanadą.

London. — Škotijos Prof-sajungų Kongresas, atstovaujantis 750,000 darbininkų, ignoravo vyriausybės palaikančių lyderių raginimus palaikyti valdžios pusę ir pasisakė už Bevano liniją.

M. W. Kellermann

ADVOKATAS
6 Adelaide St. East
Ofiso telef. WA. 5900
Rezidenc. — MO. 1232
Toronto

MILLY CUGIN

Moteriškų Rūbų Siuvėja

Šliūbinės ir kitokios suknelės, kostiumai ir paltai siuvami pagal jūsų pageidavimą.

377 Roxton Rd.

Tel. LA. 6401

Toronto

Belsize Tailors

Lietuvio Siuvėjo J. Račio
Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvykla

Taipgi Atliekame ir Rūbų Taisymo Darbą
Reikalui esant prašome kreiptis:

2011 Yonge St. - Toronto - HY. 9526

Helen's Fabrics

Lietuviška krautuvė visokių medžiagų dėl moteriškų suknelių, gatavų mergaičių suknelių, įvairių skarelė pasipuošimo sagučių ir t. t. Priinama kaina.

1451 DUNDAS ST. WEST — TORONTO
Savininkė E. Dabravolskienė

Stinson's Jewellery

Kvalifikuotas lietuvis (Sniceris) laikrodininkas
Parduodu, taisau laikrodžius, žiedus ir kitokias jewellery prekes.

2186 Dundas St. W. — Toronto — LO. 1397

Lietuvis Plumberis

(J. Lisauskas)

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Priinama Kaina
236 CRAWFORD ST. Tel. LA. 5191
TORONTO

Frank Bochulis

Lietuvis Laikrodininkas

Taisau ir naujus parduodu laikrodžius, žiedus ir kt.
Darbas ir Prekės Garantuota
Atdara kasdien nuo 9 v. ryto iki 7 val. vak.

272½ Queen St. W., Toronto

Frank Gažauskas

Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvėjas

Reikalui esant prašome kreiptis pas mane

191 Sutherland Dr. - Leaside - MO. 9619

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 - 455 Spadina
Toronto
Ofiso Tel. KI. 4989
Rezidenc. Midway 9352

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, istiria akių nervus, nusi kurį pa-cina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.
470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 3924